

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw

[C – 2002/36062]

26 JULI 2002. — Omzendbrief BA-2002/11 met instructies voor het opstellen van de begrotingen, budgetten en meerjarenplannen voor 2003 van de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het Vlaamse Gewest

Aan de provinciegouverneurs

Ter kennisgeving aan :

- de colleges van burgemeester en schepenen
- de voorzitters van de raad voor maatschappelijk welzijn

INLEIDING

Hierna volgen de instructies voor de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn voor het opstellen van hun begrotingen, budgetten en meerjarenplannen voor het jaar 2003.

Overeenkomstig het Vlaamse regeerakkoord verstrek ik opnieuw gemeenschappelijke instructies voor de gemeenten en de OCMW's.

Het eerste en tweede deel van de omzendbrief bevatten richtlijnen die specifiek zijn voor respectievelijk de begroting en het financieel meerjarenplan van de gemeente en de budgetten en het meerjarenplan van het OCMW.

Het derde deel omvat enkele gemeenschappelijke instructies voor beide lokale besturen.

De bevoegdheden inzake de uitoefening van het administratief toezicht op zowel de gemeenten als de OCMW's ressorteren onder mijn verantwoordelijkheid.

Mijn kabinet bevindt zich op het volgende adres :

De heer Paul Van Grembergen

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

Kreupelenstraat 2, 1000 Brussel

tel. : 02-553 23 11

fax : 02-553 23 05

e-mail : kabinet.vangrembergen@vlaanderen.be

Uiteraard worden de dossiers en de briefwisseling die erover gevoerd wordt, rechtstreeks gezonden naar mijn administratie Binnenlandse Aangelegenheden, op het volgende adres :

Markiesgebouw, Markiesstraat 1, 1000 Brussel.

tel. : 02-553 39 24

fax : 02-553 43 01

e-mail : binnenland@vlaanderen.be

De uitoefening van het eerstelijnstoezicht, met inbegrip van de begrotingen, budgetten en meerjarenplanning, werd samengebracht bij de gouverneurs, als commissarissen van de Vlaamse regering. Voor de voorbereiding daarvan beschikken zij in elke provincie over een afdeling Binnenlandse Aangelegenheden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

I. INSTRUCTIES VOOR DE BEGROTINGEN EN FINANCIËLE MEERJARENPLANNING VOOR DE GEMEENTEN

1. ALGEMENE INSTRUCTIES

1.1. Administratief toezicht op de gemeentebegrotingen

Het administratief toezicht op de gemeenten van het Vlaamse Gewest is geregeld door het decreet van 28 april 1993.

Op de begrotingen (en de begrotingswijzigingen) van de gemeenten is het algemeen toezicht van toepassing, uit te oefenen binnen een termijn van vijftig dagen (ingevoerd door het decreet van 13 april 1999 tot wijziging van het Toezichtdecreet van 28 april 1993). De provinciegouverneur oefent het toezicht op de begrotingen uit.

Het goedkeuringstoezicht blijft wel bestaan voor de gemeenten die ter sanering van hun financiën leningen zijn aangegaan waaraan het Vlaamse Gewest zijn waarborg heeft verleend, en het wordt uitgeoefend door de Vlaamse regering. De toezichttermijn bedraagt hier eveneens vijftig dagen.

Het Toezichtdecreet van 28 april 1993, zoals het werd gewijzigd, wordt uitvoerig toegelicht in de omzendbrief BA – 99/04 van 18 mei 1999. Deze omzendbrief en het bovenvermelde decreet van 13 april 1999 werden gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 30 juni 1999 (tweede uitgave) en zijn eveneens te raadplegen op het volgende internetadres :

<http://binnenland.vlaanderen.be>.

De algemene principes van het toezicht op de begrotingen worden hierna, voor alle duidelijkheid, kort weergegeven.

1.1.1. Eventuele schorsing door de gouverneur

Krachtens artikel 8, § 1, van het Toezichtdecreet van 28 april 1993, zijn de gouverneurs verplicht om de uitvoering van de begroting of de begrotingswijziging te schorsen in de volgende gevallen :

— als de gemeenteraad een begroting voorlegt met een deficitair saldo op de gewone of de buitengewone dienst of met een fictief evenwicht of fictief batig saldo of wanneer uit het meerjarig financieel beleidsplan blijkt dat het evenwicht niet behouden kan blijven;

— als de gemeenteraad ontvangsten of verplichte uitgaven, die volgens de wet gedurende het jaar waarop de begroting betrekking heeft ten gunste of ten laste van de gemeente komen, geheel of gedeeltelijk niet in de begroting heeft opgenomen;

— als de gemeenteraad ontvangsten op de begroting brengt die gedurende het jaar waarop de begroting betrekking heeft geheel of gedeeltelijk niet aan de gemeente toekomen;

— als de gemeenteraad onwettige uitgaven of ontvangsten in de begroting inschrijft.

Daarnaast kan de gouverneur de begroting of de begrotingswijziging schorsen wegens schending van de wet of strijdigheid met het algemeen belang.

Een schorsing om opportuniteitsredenen is in elk geval uitgesloten.

De datum van ontvangst van de documenten die integraal deel uitmaken van de begroting of de begrotingswijziging, is bepalend voor de aanvang van de toezichttermijn van vijftig dagen. De termijn begint dus niet te lopen zolang de laatste verplichte bijlage niet werd ingestuurd.

Als bijvoorbeeld het advies van de begrotingscommissie niet bij de begroting of de begrotingswijziging is gevoegd, loopt de toezichttermijn pas van zodra de provinciale afdeling beschikt over het volledige begrotingsdocument.

Een uitzondering hierop vormt het proces-verbaal van het sluiten van de aanplakingsperiode, wegens een onverenigbaarheid in de geldende wetgeving. Overeenkomstig artikel 242 van de Nieuwe Gemeentewet wijst het college van burgemeester en schepenen op de mogelijkheid van inzage van de begroting (en rekening) door middel van aanplakbiljetten die worden aangebracht binnen een maand nadat de begroting (de rekening) door de gemeenteraad is aangenomen, gedurende ten minste tien dagen. Die volledige termijn (maximaal veertig dagen) strookt echter niet met de termijn van indiening van de begroting (of de begrotingswijziging) bij de provinciegouverneur en de Vlaamse regering, die in artikel 7 van het Toezichtdecreet is vastgesteld op twintig dagen. Als het proces-verbaal in kwestie niet bij de begroting is gevoegd, kan de toezichttermijn wel aanvangen. De gemeente moet in ieder geval vóór het verstrijken van de toezichttermijn van vijftig dagen het bewijs leveren dat ze voldaan heeft aan de bepalingen van artikel 242 van de Nieuwe Gemeentewet. Zo niet kan de begroting worden geschorst. Tegelijk wil ik er hier op wijzen dat het inzage-recht van de begroting niet in de tijd beperkt is. Artikel 242 van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt uitdrukkelijk dat « de begrotingen en de rekeningen worden neergelegd op het gemeentehuis, waar eenieder er altijd ter plaatse kennis van kan nemen ».

De gouverneur kan de schorsing ook beperken tot een of meer artikelen of onderdelen van de begroting als dat het evenwicht van de begroting niet in gevaar brengt.

In geval van schorsing verstuurt de gouverneur het schorsingsbesluit naar de gemeenteoverheid uiterlijk de vijftigste dag na ontvangst van de begroting bij de provinciale afdeling.

1.1.2. Tegensprekelijke procedure in geval van schorsing

De gemeenteraad spreekt zich gemotiveerd uit over de schorsing en stelt de begroting opnieuw vast. Hij stuurt zijn gemotiveerd besluit naar de Vlaamse regering (administratie Binnenlandse Aangelegenheden). Een afschrift van dat gemeenteraadsbesluit wordt dezelfde dag naar de provinciegouverneur gezonden.

De Vlaamse regering spreekt zich vervolgens definitief uit over de begroting, binnen een termijn van vijftig dagen na ontvangst van de door de gemeenteraad opnieuw vastgestelde begroting. De Vlaamse regering kan daarbij alle vereiste maatregelen nemen om het evenwicht van de begroting te herstellen en om wettelijk verplichte uitgaven in te schrijven of ontvangsten te schrappen.

1.1.3. Het gebruik van voorlopige twaalfden in geval van schorsing van de begroting

Als de begroting door de gemeenteraad is aangenomen op 1 januari van het lopende begrotingsjaar, zijn alle begrotingskredieten onmiddellijk uitvoerbaar ongeacht de mogelijkheid tot schorsing binnen een termijn van vijftig dagen.

Is er geen aangenomen begroting op 1 januari van het begrotingsjaar, dan mogen de gemeenten, door middel van voorlopige kredieten, uitgaven verrichten waarvoor een uitvoerbaar krediet was uitgetrokken op de begroting van het vorige dienstjaar (artikel 14 van het Algemeen Reglement op de Gemeentelijke Comptabiliteit). De voorlopige kredieten worden in dat geval vastgesteld door de gemeenteraad en mogen, per verlopen of begonnen maand, niet meer bedragen dan een twaalfde van het begrotingskrediet van het vorige dienstjaar.

De voorlopige twaalfden zijn bovendien enkel mogelijk met betrekking tot de verplichte uitgaven van de gewone dienst.

Als de gouverneur de begroting schorst, beschikt de gemeente voor het voeren van haar beleid automatisch over de voorlopige twaalfden, zoals bepaald in het Algemeen Reglement.

Die voorlopige twaalfden moeten dus niet apart door de gemeenteraad worden vastgesteld en zijn gebaseerd op de begrotingskredieten van het vorige dienstjaar tot zolang de gemeenteraad de geschorste begroting niet opnieuw heeft vastgesteld.

Nadat de begroting opnieuw is vastgesteld door de gemeenteraad en voordat de Vlaamse regering de begroting definitief heeft vastgesteld, worden de automatische voorlopige twaalfden berekend op basis van de kredieten van het lopende dienstjaar of van het begrotingskrediet van het vorige dienstjaar, als dat kleiner is.

Als de schorsing slechts een bepaald onderdeel of een beperkt aantal artikelen van de begroting betreft, heeft die regeling uiteraard alleen op het geschorste deel of de geschorste artikelen betrekking.

1.1.4. Ondersteuning bij de voorbereiding van de begroting

De Vlaamse regering wil, in het raam van de versoepeling van het georganiseerde toezicht, de lokale besturen zo goed mogelijk ondersteunen bij de voorbereiding van de begroting. Ik beveel de besturen dan ook aan om in het geval van specifieke problemen of van gegronde twijfel bij de opmaak van de begroting en/of het financieel meerjarenplan voorafgaandelijk contact op te nemen met de provinciale afdeling. Het bestuur kan op die manier een mogelijke verlenging van de toezichttermijn door een eventuele schorsing door de gouverneur vermijden.

Ik beveel de gemeentebesturen daarnaast aan om, in geval van schorsing van hun begroting of begrotingswijziging, met mijn administratie te overleggen voordat de gemeenteraad de begroting (of de wijziging) opnieuw vaststelt. Zo kan onder meer worden bepaald welke aanpassingen aan de begroting en welke begrotingsadviezen en -documenten al dan niet noodzakelijk zijn.

Bovendien zullen de provinciale afdelingen, in het kader van het begeleidend toezicht, zo nodig met mijn centrale administratie overleggen.

1.2. De totstandkoming en doorzending van de gemeentebegroting

Het gemeentebestuur heeft er alle belang bij om de begroting tijdig op te maken en in te dienen bij de toezichthoudende overheid vanwege :

- de beperking tot het strikte minimum van het gebruik van voorlopige kredieten (voorlopige twaalfden);
- de tijdige goedkeuring van de belastingverordeningen en de vaststelling van de aanslagvoeten van de aanvullende belasting op de personenbelasting en van de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Enkel dan kan de inkohiering en de inning van de belastingen zonder vertraging worden aangevat.

Overeenkomstig artikel 7 van het decreet van 28 april 1993 inzake het administratief toezicht op de gemeenten van het Vlaamse Gewest, moeten de besluiten van de gemeenteraad betreffende de begroting en de begrotingswijzigingen, inclusief het meerjarig financieel beleidsplan en alle andere bijlagen die vereist zijn voor de definitieve vaststelling van de begroting, binnen een termijn van twintig dagen volgend op het treffen ervan naar de Vlaamse regering en naar de provinciegouverneur worden verstuurd.

Ik verzoek de provinciale afdelingen om, onmiddellijk na de ontvangst van de begrotingen, na te gaan of de documenten en alle vereiste bijlagen zorgvuldig werden opgemaakt.

In dat verband verwijs ik naar artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet dat het college van burgemeester en schepenen de verplichting oplegt om al die documenten uiterlijk zeven vrije dagen vóór de vergadering waarin de begroting wordt behandeld, aan alle raadsleden te bezorgen.

Als aan de bovenvermelde verplichtingen niet werd voldaan of als de begroting of de bijlagen niet behoorlijk werden ingevuld, moet de provinciegouverneur de voorgelegde stukken onmiddellijk terugzenden of de ontbrekende stukken onmiddellijk opvragen. De wettelijke toezichttermijn van vijftig dagen neemt in beide gevallen geen aanvang (zie ook punt 1.1.1 hierboven). Aan het gemeentebestuur wordt duidelijk meegedeeld dat de toezichttermijn pas begint te lopen vanaf de ontvangst van het laatste ontbrekende stuk.

Het gemeentebestuur zendt één papieren exemplaar van de begroting en haar bijlagen naar de provinciegouverneur en naar de *administratie Binnenlandse Aangelegenheden, Markiesgebouw, Markiesstraat 1, 1000 Brussel*.

De doorzending in elektronische vorm, ter uitvoering van het besluit van de Vlaamse regering van 7 juli 1998 tot regeling van de toezending van de besluiten van de gemeenteraad betreffende de begrotingen en rekeningen naar de Vlaamse regering, geldt op dit ogenblik alleen voor de bestanden van de begrotingsrekening en de saldibalans. De begrotingsbestanden moeten voorlopig niet opgestuurd worden.

De op te sturen computerbestanden moeten voldoen aan het protocol dat beschreven is in het bovengenoemde besluit van de Vlaamse regering van 7 juli 1998. Deze bestanden mogen doorgestuurd worden via het internet (binnenland[\]@vlaanderen.be) of met de speciaal daartoe ontwikkelde applicatie van Dexia. Als beide voornoemde kanalen niet mogelijk blijken, mag het gemeentebestuur de bestanden op een diskette met de post opsturen. Alle softwarehuizen hebben de nodige softwareaanpassingen uitgevoerd.

Voor meer informatie kunt u terecht bij Tom Doesselaere (tel. 02-553 40 12, e-mail : tom.doesselaere@ewbl.vlaanderen.be), of bij Christel Claesen (tel. 02-553 39 85, e-mail : christel.claesen@ewbl.vlaanderen.be).

In bijlage 2 van deze omzendbrief staan een aantal opmerkingen en richtlijnen voor deze bestanden, die aan het licht gekomen zijn bij de evaluatie van de doorgestuurde bestanden over de begrotingsrekeningen 1998, 1999 en 2000. Ik vraag de gemeenten om zo veel mogelijk rekening te houden met die richtlijnen.

1.3. Het model van de begroting

In afwijking van de omzendbrief van 16 juni 1995 mogen de economische groepen, zowel aan ontvangsten- als aan uitgavenzijde gerangschikt en getotaliseerd worden per functionele code. Hierdoor zullen de totale ontvangsten en uitgaven per functionele code duidelijk af te lezen zijn.

In de samenvattende tabel van de ontvangsten en de uitgaven mogen de functionele groepen uitgebreid worden zoals in het corpus van de begroting.

De op te nemen leningen voor de financiering van de buitengewone uitgaven worden volledig als buitengewone ontvangst ingeschreven onder de functie 010 "openbare schuld" maar met een opsplitsing per aard (naar gelang van de economische codes).

Dat houdt ook in dat de interest- en aflossingslasten, zowel van de opgenomen als van de op te nemen leningen, volledig worden opgenomen onder dezelfde functie 010 in de gewone uitgaven.

Dat betekent tegelijk dat enkel het onderdeel "samenvatting van de leningen" aan het einde van tabel 7 "tabel van de gemeenteleningen" wordt behouden als bijlage bij de begroting. De volledige tabel van de gemeenteleningen (inclusief het onderdeel onroerende leasing) moet uiteraard ter inzage van de raadsleden liggen.

1.4. Integraal bij de begroting te voegen bijlagen

Hieronder volgt de lijst van de tabellen en bijlagen die integraal deel uitmaken van de begrotingsdocumenten en die, overeenkomstig artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet, aan alle gemeenteraadsleden moeten worden bezorgd, uiterlijk zeven vrije dagen vóór de vergadering waarin de gemeenteraad over de begroting beraadslaagt.

1.4.1. Tabellen

tabel 1 : De algemene gegevens betreffende de gemeente

tabel 6 : Programma van tijdens het dienstjaar uit te voeren investeringen

tabel 7 : Samenvatting van de leningen

tabel 8 : Evolutie van de gemeenteschuld

tabel 9 : Tabel van het Investeringsfonds

Opmerking bij tabel 8 « Evolutie van de gemeenteschuld »

Tabel 8 houdt rekening met de lasten die met nieuwe of nog te sluiten leasingovereenkomsten gepaard gaan.

Als de gemeente ook leningen bij andere financiële instellingen dan Dexia aangaat of is aangegaan in het verleden, moet de tabel van de gemeenteschuld, die vroeger uitsluitend werd opgesteld door Dexia, worden aangepast.

De structuur van de tabel blijft dezelfde, namelijk :

- Saldo nog terug te betalen op 1/1
- Nieuwe leningen van het dienstjaar
- Bedrag terugbetaald gedurende het dienstjaar
- Saldo terug te betalen op 31/12
- Betaalde interesten
- Jaarlijkse last (bedrag terugbetaald gedurende het dienstjaar + betaalde interesten)

De besturen breiden de reeds bestaande tabel telkens gewoon uit met elke (nieuwe) financiële instelling waarbij ze leningen hebben gesloten of nieuwe leningen sluiten.

Tot slot totaliseren ze de gegevens van alle financiële instellingen, uiteraard eveneens met behoud van de bovengenoemde structuur.

Opmerking bij tabel 9 « Tabel van het Investeringsfonds »

Vanaf 1 januari 2003 wordt het Investeringsfonds geïntegreerd in het Vlaams Gemeentefonds en worden geen nieuwe trekkingsrechten meer toegekend. De lijn « trekkingsrechten dienstjaar 2003 » in tabel 9 blijft dus blanco. Voor de trekkingsrechten die tot en met het dienstjaar 2002 aan de gemeenten werden toegekend, blijft de normale werking van het Investeringsfonds gewaarborgd tot en met 2005. Trekkingsrechten die op 1 januari 2006 niet door de gouverneur toegestemd (gemachtigd) zijn, vervallen onherroepelijk.

1.4.2. Afzonderlijke verplichte bijlagen

De hiernavolgende documenten zijn eveneens vereist voor de definitieve vaststelling van de begroting door de gemeenteraad.

1.4.2.1. Het meerjarig financieel beleidsplan

Het financieel meerjarenplan dat bij de begroting voor 2003 wordt gevoegd, bevat op zijn minst de jaren 2003, 2004, 2005 en 2006.

Voor de gemeenten die met het oog op de sanering van hun financiën leningen hebben gesloten waaraan de gewestwaarborg wordt verleend en waarvan de begrotingen dus onderworpen zijn aan het goedkeuringstoezicht van het Vlaamse Gewest, loopt de planning tot 2007.

Zoals het in artikel 252 van de Nieuwe Gemeentewet verplicht gestelde begrotingsevenwicht de regel blijft, blijft eveneens de verplichting gelden om het evenwicht in de meerjarenplanning te bewaren. Gezonde financiën zijn immers een basisvoorwaarde voor de autonome bestuurskracht van de gemeenten.

Overeenkomstig artikel 8 van het Toezichtdecreet van 28 april 1993 moet de gouverneur trouwens de uitvoering van de begroting schorsen als uit het financieel meerjarenplan blijkt dat het toekomstige evenwicht niet behouden kan blijven.

In geval van ernstige twijfel of specifieke problemen bij de opmaak van de meerjarenplanning en in het raam van het ondersteunend toezicht, kan het gemeentebestuur het best voorafgaandelijk contact opnemen met de provinciale afdelingen die de begroting onderzoeken.

Ernst en nauwgezetheid bij de opmaak van de meerjarenplanning houden eveneens in dat het gemeentebestuur voldoende cijfermatige toelichtingen verstrekt bij de meerjarenplanning. In de toelichtingen wordt onder meer verduidelijkt van welke hypothesen men vertrekt. De stukken waarnaar wordt verwezen in het meerjarenplan en waarop bepaalde in het meerjarenplan ingeschreven cijfers zijn gebaseerd, worden bij voorkeur geheel of gedeeltelijk bij het meerjarenplan gevoegd. Ze moeten in elk geval ter beschikking staan van de gebruiker of de toezichhoudende overheid.

Die toelichtingen zijn essentieel om een juiste beoordeling van de financiële ontwikkeling mogelijk te maken, zeker als de in de meerjarenplanning gebruikte stijgingspercentages afwijken van de ontwikkeling die in de begrotingsinstructies aanbevolen wordt.

Een waardevolle beleidsplanning dwingt ook tot realistische ramingen op de buitengewone dienst, zowel van de noodzakelijke als van de extra voorgenomen investeringen. De financieringswijze van die investeringen en de vermoedelijke weerslag ervan op de gewone dienst van de begroting moeten duidelijk in de meerjarenplanning worden opgenomen. Het spreekt voor zich dat de inschrijvingen voor investeringen de gemeenten op geen enkele manier verbinden tot de werkelijke verwezenlijking ervan. Toch is het nuttig grote investeringsuitgaven en belangrijke nieuwe projecten bondig toe te lichten aan het einde van de rubriek.

Bij het opstellen van hun beleidsplan moeten de besturen niet noodzakelijk uitgaan van de begrotingsramingen, maar kunnen ze ook gebruikmaken van prognoses.

Die prognoses bevatten de bedragen waarvan het bestuur, op grond van een duidelijke verantwoording, aanneemt dat het wellicht als vastgesteld recht of als vastgelegde uitgave in de rekening zal worden opgenomen. In de vorige instructies en bij de invoering van het meerjarig financieel beleidsplan werd die techniek al aanbevolen.

Het toepassen van prognoses gebaseerd op historische cijfers inzake de zogenaamde ongebruikte kredieten, is enkel toegestaan voor de geraamde gewone uitgaven die betrekking hebben op de economische groepen personeel, werkingskosten en overdrachten (eigen dienstjaar).

Om voor deze groepen het percentage van de vastgelegde uitgaven uit het verleden te berekenen, telt het gemeentebestuur voor de laatste 5 dienstjaren, de begrotingsbedragen (eigen dienstjaar) en de in de rekening (eigen dienstjaar) vastgelegde uitgaven per economische groep samen. Het quotiënt van de deling tussen het totaal van de vastgelegde uitgaven en het totaal van de begrotingskredieten geeft het percentage van de vastgelegde uitgaven tegenover de begrotingskredieten per economische groep.

De prognoses 2003 worden vervolgens per economische groep verkregen door de berekende percentages te vermenigvuldigen met de respectievelijke totalen van de begrotingskredieten uit de begroting 2003. Om de prognoses voor de volgende jaren te verkrijgen, worden de groeipercentsages, elders vermeld in deze omzendbrief, toegepast vanaf de berekende prognose 2003.

Voorbeeld

Als de gemeente heeft vastgesteld dat het percentage van de vastleggingen ten opzichte van de begrotingskredieten voor werkingskosten 85 % bedraagt en het totaal van de werkingskosten in de begroting 2003 4.000.000 euro bedraagt, dan is de prognose voor werkingskosten in het financieel beleidsplan gelijk aan 3.400.000 euro. Voor de jaren 2004, 2005 en 2006 verkrijgt men respectievelijk 3.451.000 euro, 3.502.765 euro en 3.555.306 euro (telkens vermenigvuldigd met factor 1,015).

Voor de berekening van de percentages gaan de gemeenten in principe uit van de oorspronkelijke begrotingen van de voorgaande jaren.

In de berekening van het percentage voor personeel worden de uitgaven voor onderwijzend personeel ten laste van de hogere overheden buiten beschouwing gelaten.

Als de gemeente vaststelt dat een lager percentage dan het gemiddelde van de voorgaande jaren meer overeenstemt met de toekomstige realiteit, mag de gemeente uiteraard dat meer realistische percentage hanteren voor de berekening van de prognoses.

Ter informatie geven we nog mee dat uit een steekproef over de periode 1996-2000 blijkt dat de mediaan van deze percentages ligt op 95,96 % voor personeel, 83,30 % voor werkingskosten en 97,24 % voor overdrachten.

Prognoses voor leningsuitgaven zijn enkel toegestaan als de gemeente de planning van de buitengewone dienst in kaart brengt en daaruit de verwachte werkelijke leningsuitgaven becijfert. De planning van de buitengewone dienst mag gebaseerd zijn op historische vaststellingen van de voorgaande dienstjaren, zowel voor de ongebruikte kredieten

als voor de uitvoeringstermijnen. Als de gemeente in de begroting gebruik maakt van prefinanciering door beschikbare middelen, moet op jaarbasis een ontwikkeling van de thesaurie worden berekend. De opbrengsten uit beleggingen en creditintresten die in het financieel beleidsplan onder de gewone ontvangsten zijn opgenomen, worden in dat geval verkregen door een realistisch percentage toe te passen op het rekenkundig gemiddelde van de berekende thesaurie bij het begin en het einde van het dienstjaar.

Belangrijke opmerking

Door de techniek van de prognoses toe te passen, komt het financieel beleidsplan veel dichter bij de begrotingsrekening. Er ontstaat bijgevolg een realistischer beeld van de ontwikkeling van de gemeentefinanciën. Bij gebruik van prognoses in het financieel beleidsplan moet de gemeente zich bewust zijn van dit realistische karakter. De gemeente moet er dan ook voor zorgen dat in de samenvattende tabel "Overzicht van de financiële ontwikkeling » het saldo eigen dienstjaar niet negatief wordt, tenzij in een bepaald dienstjaar het negatieve saldo toegewezen kan worden aan een uitzonderlijk element dat het dienstjaar specifiek bezwaart, maar dat niet als structureel opgevat kan worden. Een permanent negatief saldo op het eigen dienstjaar is op lange termijn niet houdbaar, omdat het permanent het budgettaire overschot van de gemeente zal aantasten.

1.4.2.2. Het verslag bedoeld in artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet

Dit verslag bevat een synthese van het ontwerp van begroting. Het beschrijft bovendien het algemene en financiële beleid van de gemeente, geeft een overzicht van de toestand van het bestuur en van de gemeentezaken en verschaft eventueel andere nuttige informatie.

Het jaarverslag is in de eerste plaats bestemd voor de beleidsverantwoordelijken zelf en is een hulpmiddel om inzicht te verwerven in het slagen of falen van de werking van de gemeente in het verleden en om hieruit de nodige conclusies te trekken voor het toekomstige beheer.

In de tweede plaats moet het jaarverslag een informatiebron zijn voor de bevolking en voor geïnteresseerde derden. De openbaarheid van bestuur is er in elk geval mee gebaat.

Voor de toezichthoudende overheid is dit jaarverslag minder belangrijk. Daarom mag het opgemaakt worden op maat van de gemeente en zijn de voorschriften die hiervoor zijn opgenomen in de omzendbrief van 2 juni 1989 en het erbij gevoegde model, niet meer van toepassing.

Het jaarverslag moet in ieder geval wel in overeenstemming zijn met de bovenvermelde bepalingen en met de bepalingen die opgenomen zijn in artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet. Dat houdt ook in dat het verslag aan de raad moet worden voorgelegd vóór de beraadslaging over de begroting. Dat betekent niet noodzakelijk dat beide documenten in dezelfde vergadering van de gemeenteraad moeten worden behandeld.

1.4.2.3. Het advies van de begrotingscommissie

Het betreft het advies waarvan sprake is in artikel 12 van het koninklijk besluit van 2 augustus 1990 houdende het Algemeen Reglement op de Gemeentelijke Comptabiliteit.

Het advies van de begrotingscommissie is eigenlijk een beheersinstrument aan de hand waarvan een betere begroting kan worden opgesteld.

De wettelijk gestelde vereisten voor dit advies moeten in ieder geval worden gerespecteerd. Die vereisten hebben betrekking op :

- de samenstelling van de commissie : ten minste de secretaris, de ontvanger en een lid van het college;
- de inhoud van het advies : de wettelijkheid en de te verwachten financiële weerslag.

Het advies van de begrotingscommissie is niet noodzakelijk eenparig en de gemeenteraad kan ook, afhankelijk van eventuele specifieke behoeften in de gemeente en naast de personen genoemd in artikel 12 van het algemeen reglement, andere commissieleden aanwijzen.

Die bevoegdheid komt enkel en alleen de gemeenteraad toe, overeenkomstig artikel 120, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet.

Ik vestig de aandacht van de besturen erop dat als de gemeenteraad de begroting opnieuw vaststelt, *na schorsing door de gouverneur*, het advies van de begrotingscommissie opnieuw moet worden ingewonnen.

1.4.2.4. Het ontwerp van milieujaarprogramma

Het betreft het ontwerp, bedoeld in artikel 2.1.26 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake het milieubeleid (*Belgisch Staatsblad* van 3 juni 1995), samen met het hierover uitgebrachte *advies van de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur*.

Aangezien het gemeentelijke milieujaarprogramma pas uiterlijk op 1 april van het begrotingsjaar waarop het betrekking heeft, moet worden bezorgd aan de Vlaamse administratie voor Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL), is het mogelijk dat nog geen ontwerp beschikbaar is op het ogenblik dat het begrotingsontwerp voor goedkeuring wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

In dat geval verleent de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur een voorlopig advies over de in het begrotingsontwerp opgenomen begrotingsramingen. Het gemeentelijke milieujaarprogramma zelf en het definitieve advies van de gemeentelijke adviesraad worden dan als bijlage gevoegd bij de eerste begrotingswijziging na 1 april.

Deze instructie geldt enkel voor de gemeenten die met het Vlaamse Gewest een overeenkomst over het gemeentelijke milieubeleid hebben gesloten.

1.4.2.5. Het jaarprogramma ruimtelijke ordening

Artikel 6 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, gewijzigd bij de decreten van 28 september 1999, 22 december 1999, 26 april 2000 en 8 december 2000 bepaalt dat op gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau jaarverslagen en jaarprogramma's over de ruimtelijke ordening worden opgemaakt.

Het gemeentelijke jaarverslag heeft betrekking op het beleid van het afgelopen kalenderjaar en moet aan de gemeenteraad bezorgd worden voor 1 mei van het daaropvolgende jaar.

Het gemeentelijke jaarprogramma heeft betrekking op het te voeren beleid voor het volgende kalenderjaar en het ontwerpprogramma moet samen met het ontwerp van begroting worden bezorgd aan de gemeenteraad.

Aangezien er op dit ogenblik nog geen uitvoeringsbesluiten over de jaarprogramma's en -verslagen over ruimtelijke ordening zijn, zijn de bovengenoemde verplichtingen nog niet van toepassing.

1.4.2.6. Advies van de raden voor cultuurbeleid

Overeenkomstig artikel 58 van het decreet van 13 juli 2001 houdende de organisatie van het overleg en de advisering van het gemeentelijke cultuurbeleid is het advies van de raden voor cultuurbeleid over de opmaak van de gemeentelijke begroting niet langer verplicht. Het decreet van 13 juli 2001 (publicatie in het *Belgisch Staatsblad* van 29 september 2001) heft het Cultuurdecreet van 24 juli 1991 op vanaf 1 januari 2002 (artikel 80 en 82).

De adviesorganen kunnen uiteraard wel op eigen initiatief advies uitbrengen, maar dit advies is niet langer een verplichte bijlage bij de begroting.

Artikel 60 van het decreet van 13 juli 2001 bepaalt wel dat de gemeenten, bij het nemen van beslissingen, eventuele afwijkingen van de uitgebrachte adviezen moeten motiveren.

Bijlage 1 bevat voor de gemeenten een controlelijst van alle documenten die bij de begroting gevoegd moeten worden.

1.5. De begrotingswijzigingen

De gemeenten mogen hun begroting op om het even welk moment van het jaar wijzigen. Ik dring er echter op aan dat het aantal wijzigingen beperkt blijft. Veelvuldige en/of omvangrijke begrotingswijzigingen wijzen op een onzorgvuldige opmaak van de oorspronkelijke begrotingsramingen.

De gemeenten hebben er alle belang bij hun begrotingswijzigingen tijdig aan te nemen en naar de provinciale afdeling door te sturen zodat een regelmatige vastlegging van de uitgaven niet in het gedrang komt.

Het verdient aanbeveling begrotingswijzigingen met betrekking tot de gewone en de buitengewone dienst gelijktijdig uit te voeren als wijzigingen van de ene dienst invloed hebben op de andere dienst.

De besturen hebben er daarnaast alle belang bij hun laatste begrotingswijziging zo nauwkeurig mogelijk op te maken opdat de begrotingsrekening zo dicht mogelijk op de laatste begrotingscijfers aansluit. De geraamde rekeninguitslag in de volgende begroting is dan realistischer.

Volgens artikel 15 van het Algemeen Reglement op de Gemeentecomptabiliteit zijn de begrotingswijzigingen onderworpen aan dezelfde procedures als de oorspronkelijke begroting. Dat betekent onder meer dat voor de begrotingswijzigingen ook het advies van de begrotingscommissie moet worden gevraagd.

De toezichtregeling voor de begrotingen is onverkort van toepassing op de wijzigingen die de gemeenten in hun begroting aanbrengen.

De besturen moeten er zich goed van bewust zijn dat een fictief evenwicht van de begroting of de begrotingswijziging leidt tot een schorsing door de gouverneur, die daartoe verplicht is krachtens artikel 8 van het Toezichtdecreet. Een fictief evenwicht of een fictief batig saldo kan ontstaan als het bestuur in de begroting of in de begrotingswijziging opnieuw leningen inschrijft, omdat die het jaar voordien niet werden opgenomen, of belastingontvangsten omdat de kohieren het jaar voordien niet uitvoerbaar werden verklaard. In dat geval moet ook de vermoedelijke uitslag van de begrotingsrekening aangepast worden omdat die ontvangsten anders twee keer in de begroting worden opgenomen. Een fictief evenwicht of batig saldo kan eveneens ontstaan als een vermindering van investeringskredieten niet gepaard gaat met een overeenkomstige vermindering van de financieringskredieten.

Het meerjarig financieel beleidsplan moet worden herwerkt als de begrotingswijziging een wezenlijke invloed heeft op de volgende dienstjaren. Dat kan onder meer het geval zijn als naar aanleiding van een begrotingswijziging het begrotingsresultaat van de laatste rekening in het beleidsplan wordt ingeschreven en daardoor het evenwicht in een of meer jaren niet meer kan worden gehandhaafd.

Het evenwicht kan eveneens in gevaar komen bij bijvoorbeeld een serieuze stijging van de personeelskosten (ten gevolge van onder meer een reële of waarschijnlijke stijging van het aantal personeelsleden of de toepassing van bepaalde CAO-bepalingen) of een aanzienlijke toename van het investeringsvolume.

De meerjarenplanning moet dan uiteraard worden aangepast om het noodzakelijke evenwicht te herstellen, zo niet zal de begrotingswijziging in haar uitvoering worden geschorst.

Ik verzoek de besturen ook om, als dat relevant is, bij de begrotingswijzigingen een aangepaste tabel 6 – programma van tijdens het dienstjaar uit te voeren investeringen – te voegen.

2. BIJZONDERE INSTRUCTIES

2.1. De fondsen

2.1.1. Het Gemeentefonds

Het nieuwe decreet inzake het Gemeentefonds treedt in werking vanaf 1 januari 2003. Aangezien het nieuwe Vlaams Gemeentefonds niet alleen een basisfinanciering van de gemeenten maar ook van de OCMW's beoogt, worden hiervoor instructies verstrekt onder punt 3 van de rubriek III « gemeenschappelijke instructies voor de gemeenten en OCMW's ».

2.1.2. Het Investeringsfonds

Ten gevolge van de integratie van het Investeringsfonds in het Gemeentefonds, worden vanaf 2003 geen nieuwe trekkingsrechten inzake het Investeringsfonds meer ingeschreven. Voor de tot 2002 toegekende trekkingsrechten legt het nieuwe decreet inzake het Gemeentefonds een uitloopregeling vast. Die bepaalt onder meer dat toegekende trekkingsrechten die vóór 1 januari 2006 niet door de gouverneur gemachtigd (toegestemd) zijn, onherroepelijk vervallen.

2.1.3. Het Stedenfonds

Overeenkomstig het regeerakkoord heeft de Vlaamse regering een ontwerp van decreet houdende het Stedenfonds goedgekeurd. Het Stedenfonds heeft de opdracht om de steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) te ondersteunen bij het voeren van een duurzaam stedenbeleid waarbij stedelijkheid in al zijn dimensies aan bod kan komen.

Onder voorbehoud van goedkeuring van het ontwerp van decreet door het Vlaams Parlement, treedt het Vlaams Stedenfonds in werking op 1 januari 2003.

Het Stedenfonds richt zich (naast de VGC) enkel op de grootsteden Antwerpen en Gent en op de regionale steden Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout.

De instructies in deze rubriek zijn dan ook enkel op die steden van toepassing.

Het Stedenfonds is gebaseerd op een afspraak tussen de Vlaamse regering en het stadsbestuur en dus niet op een afspraak met het OCMW. De trekkingsrechten uit het Stedenfonds kunnen pas worden toegekend nadat een beleidsovereenkomst is opgesteld en is goedgekeurd door de gemeenteraad en de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering stelt jaarlijks de trekkingsrechten vast en deelt die mee aan de steden in kwestie.

De besturen schrijven in hun begroting 2003 enkel de bedragen in van de trekkingsrechten die ze krachtens de goedgekeurde beleidsovereenkomst zullen gebruiken.

In de begroting voor 2003 worden de trekkingsrechten ingeschreven onder de volgende ontvangstenartikels :

- gewone dienst : 022/466-08 Stedenfonds
- buitengewone dienst : 022/665-52 Stedenfonds

Voor de in de beleidsovereenkomst goedgekeurde uitgaven worden de respectieve begrotingsartikels gebruikt.

Zolang de beleidsovereenkomst niet door de Vlaamse regering is goedgekeurd, schrijft de stad geen ontvangsten noch uitgaven met betrekking tot het Stedenfonds in.

Alleen de uitgaven die betrekking hebben op nog lopende projecten in het kader van de SIF-beleidsovereenkomst en die de stad wil continueren met trekkingsrechten uit het Stedenfonds (mogelijk tot uiterlijk 30 juni 2003), mag het bestuur in zijn begroting voor 2003 inschrijven. Aan ontvangstenzijde schrijft het bestuur een bedrag aan trekkingsrechten op het Stedenfonds in dat nodig is om de te continueren SIF-projecten te financieren.

Bij de eerstvolgende begrotingswijziging na de goedkeuring van de beleidsovereenkomst worden zowel aan ontvangsten- als aan uitgavenzijde de bedragen ingeschreven die vermeld zijn in de beleidsovereenkomst.

Aangezien de ontvangsten pas als een invorderingsrecht kunnen worden ingeschreven op het ogenblik dat ook de overeenkomstige uitgaven worden vastgelegd, worden de ontvangen bedragen waarvoor nog geen uitgaven werden vastgelegd, in de algemene boekhouding geboekt op een wachtrekening met algemeen nummer 49700 « te ventileren inningen ». De vastlegging van de uitgaven gebeurt in de budgettaire boekhouding op de begrotingsartikelen die op de respectieve uitgaven betrekking hebben.

Gelijktijdig met de vastlegging van de uitgaven en de inning van de subsidie, wordt de bovenvermelde wachtrekening gedebiteerd en gebeurt er een inschrijving op het begrotingsartikel van het Stedenfonds. Naargelang het een verrichting in de gewone of de buitengewone dienst is, wordt daarbij gebruikgemaakt van de bovenvermelde begrotingsartikelen.

2.2. Fiscaliteit

2.2.1. Goedkeuring en doorsturing van de aanslagvoeten

In het belang van de rechtszekerheid van de belastingplichtigen keurt de gemeenteraad tijdig, dat wil zeggen uiterlijk in de eerste maanden van het dienstjaar, de belastingreglementen goed.

De gemeentebesturen hebben er bovendien alle belang bij om de besluiten betreffende de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing zo vlug mogelijk aan de provinciegouverneur te bezorgen.

2.2.2. De aanvullende belasting op de personenbelasting

2.2.2.1. Raming van de opbrengst

De federale regering heeft zich tot doel gesteld de hoge fiscale en parafiscale druk in het algemeen en de belasting op arbeid in het bijzonder geleidelijk te verlagen tot het niveau van de ons omringende landen.

De federale belastinghervorming wordt de komende jaren geleidelijk doorgevoerd en zou tegen 2006 leiden tot een verlaging van de personenbelasting met 10 tot 11 %.

Het is niet zo eenvoudig te bepalen vanaf wanneer ook de gemeenten invloed zullen ondervinden van de door de federale regering geplande belastinghervorming. De gemeentelijke ontvangsten reageren met een jaar vertraging ten opzichte van het eigenlijke aanslagjaar op wijzigingen in de regelgeving. Dat komt omdat gemeenten hun aanvullende personenbelasting pas krijgen drie maanden na de inkohiering.

Tabel 1 geeft voor de begrotingsjaren 2002 tot 2007 het verwachte cumulatieve effect van de belastinghervorming op de gemeentelijke ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting, bij gelijke aanslagvoeten en onafhankelijk van de economische groei (1).

Tabel 1	
Gemeentelijk begrotingsjaar	Cumulatief effect op de gemeentefiscaliteit in %
2002	0,00 %
2003	-0,25 %
2004	-1,70 %
2005	-5,20 %
2006	-11,02 %
2007	-11,02 %

Hoe groot de werkelijke minderontvangsten bij gelijke gemeentelijke aanslagvoeten zullen zijn, hangt echter sterk af van de hypothesen die men maakt over de spontane jaarlijkse groei van de belastingontvangsten.

Tabel 2 geeft het geraamde effect weer van de belastinghervorming op de gemeentelijke ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting bij gelijke aanslagvoeten en verschillende groeiscenario's (2001 = 100) (2).

Tabel 2	Jaarlijks spontaan groeipercentage van de belastingontvangsten				
Gemeentelijk begrotingsjaar	1,5 %	2,0 %	2,5 %	3,0 %	4 %
2001	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
2002	101,50	102,00	102,50	103,00	104,00
2003	102,77	103,78	104,80	105,83	107,89
2004	102,79	104,32	105,86	107,42	110,58
2005	100,61	102,61	104,64	106,69	110,90
2006	95,85	98,24	100,67	103,15	108,25
2007	97,29	100,20	103,19	106,24	112,58

(1) Gebaseerd op ramingen van het federale kabinet van Begroting en simulaties van de VVSG. Er wordt geen rekening gehouden met de vermindering van de aangerekende administratiekosten tot 2 % in 2002 en tot 1 % in 2003.

(2) idem

De gemeenten kunnen zelf beslissen of ze de federale overheid willen volgen in de vermindering van de fiscale druk op de arbeid of dat ze een andere richting kiezen.

De gemeenten kunnen deze minderontvangsten compenseren door hun eigen aanslagvoeten op te trekken. Dat betekent niet noodzakelijk dat de lokale fiscale druk verhoogt maar wel dat de gemeenten voor hun aandeel de belastingvermindering niet volgen en over dezelfde ontvangsten inzake de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting willen blijven beschikken.

De door het federale Ministerie van Financiën geraamde opbrengst voor 2003 wordt normaal in oktober 2002 aan de gemeenten meegedeeld. De gemeenten schrijven die bedragen in hun begroting in.

De gemeenten die op het ogenblik dat ze hun begroting opmaken, nog niet beschikken over de door het Ministerie van Financiën verstrekte raming van de netto-opbrengst van de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting, moeten voor hun raming in elk geval rekening houden met achtereenvolgens de spontane jaarlijkse groei, de geraamde minderinkomsten ten gevolge van de federale belastinghervorming en de effecten van een eventuele wijziging van de gemeentelijke aanslagvoet inzake de personenbelasting voor het aanslagjaar 2002.

De besturen mogen voor hun begroting 2003 uitgaan van een spontane groei van 4 %. Als een gemeente een ander groeipercentage dan 4 % hanteert, omdat ze rekening wil houden met bepaalde ontwikkelingen zoals haar sociaal-economische toestand, verstrekt ze daarvoor de nodige toelichtingen.

De administratiekosten op de aanvullende personenbelasting die de staat voor de gemeenten int, bedraagt vanaf 2003 nog 1 %. Dat percentage blijft gehandhaafd in de daaropvolgende jaren.

In het meerjarenplan houden de besturen rekening met dezelfde elementen als voor de begroting 2003.

Als het Ministerie van Financiën in de loop van 2003 andere ramingen of een prognose van de vermoedelijke ontvangsten meedeelt, kunnen de gemeenten, behoudens andere instructies, deze aangepaste ramingen verwerken ter gelegenheid van een begrotingswijziging.

2.2.2.2. Wijzigingen van de aanslagvoet voor de aanvullende personenbelasting

Als een gemeente haar aanslagvoet inzake de aanvullende personenbelasting verhoogt, vraagt ze aan het Ministerie van Financiën een raming van de te verwachten meeropbrengsten.

Als de gemeente niet (tijdig) beschikt over die raming, dan wordt in het meerjarig beleidsplan de meeropbrengst ten gevolge van de belastingverhoging voor 100 % doorgerekend in het jaar dat volgt op het aanslagjaar waarvoor de aanslagvoet werd verhoogd. Voor het betreffende aanslagjaar zelf wordt geen meeropbrengst ingeschreven.

Stellen we bijvoorbeeld dat een gemeente een aanpassing doorvoert voor het aanslagjaar 2003 (inkomsten 2002). De belastingplichtige heeft dan tijd tot eind juni 2003 om de aangifte in de personenbelasting in te dienen. De eerste inkohierungen gebeuren op zijn vroegst vanaf oktober 2003. De belastingplichtige heeft dan twee maanden de tijd, te rekenen vanaf de maand van de inkohiering, om zijn belastingsschuld te vereffenen. Dat gebeurt dus uiterlijk in december 2003. De federale overheid heeft dan één maand de tijd om de doorstorting aan de gemeenten uit te voeren. Dat betekent dat de eerste doorstortingen op zijn vroegst in januari 2004 gebeuren. Bijgevolg zal de gemeente van de aanpassing van de aanslagvoet in het jaar van de aanpassing zelf geen minderontvangsten verkrijgen.

Omdat de federale overheid slechts tot eind juni 2004 een rechtsgeldige aanslag kan vestigen, zal het effect van de aanpassing zich voor 100 % voltrekken in het jaar 2004, rekening houdend met de betalingstermijn voor de belastingplichtige (2 maanden) en de doorstortingstermijn voor de staat (1 maand).

2.2.2.3. Dienstjaar = aanslagjaar

Het laatste jaar is blijkbaar ook enige verwarring ontstaan over de begrippen "aanslagjaar" en "dienstjaar". Nochtans is de betekenis van die begrippen niet gewijzigd.

« Aanslagjaar » is de term die gebruikt wordt voor federale belastingen, terwijl er in gemeentelijke belastingverordeningen sprake is van "dienstjaar". Beide begrippen slaan echter op hetzelfde jaar (artikel 238 van de Nieuwe Gemeentewet definieert het financiële dienstjaar als het burgerlijk jaar en artikel 359 van het Wetboek van Inkomstenbelastingen definieert het aanslagjaar als het jaar dat begint op 1 januari en eindigt op de daaropvolgende 31ste december). Overeenkomstig artikel 200 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 wordt de personenbelasting, met inbegrip van de aanvullende gemeentebelasting, gevestigd op het inkomen van het jaar dat voorafgaat aan het aanslagjaar (en dat dus ook voorafgaat aan het dienstjaar).

Om mogelijke begripsverwarring verder uit te sluiten doen de gemeenten er goed aan om hun belastingverordening betreffende de vaststelling van de aanvullende personenbelasting aan te vullen als volgt :

« Er wordt voor het dienstjaar 2003 een aanvullende belasting gevestigd ten laste van de rijksinwoners die belastbaar zijn in de gemeente op 1 januari van het jaar dat zijn naam geeft aan het dienstjaar.

De belasting wordt vastgesteld op... % van het volgens artikel 466 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 berekende gedeelte van de personenbelasting die aan het rijk verschuldigd is voor hetzelfde dienstjaar (dit is hetzelfde aanslagjaar/inkomsten vorig jaar). »

2.2.3. De opcentiemen op de onroerende voorheffing

De opbrengst van de opcentiemen op de onroerende voorheffing voor 2003 wordt als volgt geraamd :

$(KI\ 2002/KI\ 2000) \times inkohierung\ 2000 \times 1,015 \times 1,015 \times (\text{aantal opcentiemen } 2002/\text{aantal opcentiemen } 2000)$

(NB : de kadastrale inkomens zijn niet geïndexeerd)

De besturen houden echter rekening met de verschillende vrijstellingen en kortingen die voor de onroerende voorheffing worden verleend.

In de meerjarenplanning raamt men de jaarlijkse meeropbrengst van de opcentiemen op de onroerende voorheffing, bij gelijkblijvende aanslagvoet, normaal op 1,5 %. Ook hier zijn afwijkende ramingen mogelijk, rekening houdend met mogelijke voor de gemeente specifieke omstandigheden, mits daarvoor een gemotiveerde toelichting wordt verstrekt.

Als de gemeenten in opeenvolgende jaren een trapsgewijze verhoging van de aanslagvoet doorvoeren, passen ze eerst de vastgestelde indexatie toe en vervolgens de verhoging van de aanslagvoet.

De administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zal in het najaar van 2002 aan elke gemeente per brief een individuele raming meedelen.

Ik verzoek de gemeenten met aandrang om zo snel mogelijk en uiterlijk op 31 maart 2003 het aantal opcentiemen mee te delen aan zowel de provinciegouverneur als de administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Boudewijngebouw, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel.

2.2.4. De compensatie voor de derving van de opcentiemen op de onroerende voorheffing

Op de federale begroting wordt jaarlijks een krediet uitgetrokken ter compensatie van de derving van de opcentiemen op de onroerende voorheffing voor de gemeenten op het grondgebied waarvan zich eigendommen bevinden die zijn vrijgesteld van de onroerende voorheffing. Het gaat om de eigendommen, vermeld in artikel 63 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten (*Belgisch Staatsblad* van 17 januari 1989).

Deze compensatie is afhankelijk van de aard van de vrijgestelde eigendommen. Zo komen sinds 1994 de eigendommen van gemeenschappen en gewesten, van regionale instellingen van openbaar nut en van regionale overheidsbedrijven niet meer voor compensatie in aanmerking. Het bijzonder compensatiekrediet dekt ten minste 72 % van de niet-geïnde gemeentelijke opcentiemen.

De koninklijke besluiten tot berekening en verdeling van het bijzonder krediet voor een bepaald jaar worden doorgevoerd tegen het einde van dat jaar opgesteld.

Als de gemeenten op het ogenblik van de opmaak van hun begroting reeds de compensatie kennen die hen voor 2002 is toegekend, schrijven ze dat zelfde bedrag in voor 2003. Is dat niet het geval, dan behouden ze het voor 2001 ingeschreven bedrag.

2.2.5. Heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting van gebouwen en woningen

Het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1996 (*Belgisch Staatsblad* van 30 december 1995) voerde een gewestelijke heffing in ter bestrijding van de leegstand en verkrotting van gebouwen en woningen.

De vergoeding die de gemeenten ontvangen voor de administratiekosten die ze ter uitvoering van dat decreet maken, wordt geboekt op artikel 040/465-01.

Gemeenten die opcentiemen op de gewestelijke belasting heffen, mogen de daaruit resulterende opbrengsten inschrijven op artikel 040/377-02. De datum van ontvangst van de desbetreffende opbrengsten bepaalt het dienstjaar.

Gemeenten met een eigen reglement boeken de opbrengst van die belasting zoals gewoonlijk op artikel 040/367-15.

2.3. Dividenden

In 2003 worden de elektriciteitsmarkt én de aardgasmarkt in Vlaanderen gelijktijdig volledig vrij : vanaf 1 januari 2003 zijn de hoogspanningsafnemers en de industriële gasverbruikers vrij en op 1 juli 2003 volgen alle Vlaamse laagspanningsklanten en alle huishoudelijke gasgebruikers.

Op dit ogenblik kan nog niet precies becijferd worden wat de juiste financiële gevolgen zullen zijn voor de gemeentelijke ontvangsten : te veel factoren met een onbekende maar in elk geval aanzienlijke impact beïnvloeden namelijk die ontvangsten in belangrijke mate.

Enkele van die factoren zijn :

- de netto-opbrengst van de activiteit distributienetbeheer voor de gemeenten (rendement, aanvaarde kosten, financiële lasten, enzovoort);

- de netto-opbrengst van de gemeentelijke participatie in het hoogspanningstransport;

- de netto-opbrengst van de gemeentelijke participatie in de verkoopvennootschappen (welke brutoverkoopmarge, mogelijk verlies van marktaandeel, enzovoort);

- al dan niet invoeren van een wegenisheffing en de mogelijke opbrengst ervan; enzovoort.

Wel circuleren de volgende algemene cijfers met betrekking tot de evolutie van de gemeentelijke dividenden inzake elektriciteit :

1. de dividenden 2002, die worden uitgekeerd in 2003, zullen zich ongeveer op hetzelfde niveau situeren als de dividenden 2001;

2. een daling van de gemeentelijke dividenden 2003 tot ongeveer 70 à 75 % van de dividenden 2002;

3. verdere daling van de dividenden 2004 tot ongeveer 35 % à 50 % van de dividenden 2002.

Op te merken valt dat de dividenden 2002 in principe pas in 2003 worden uitgekeerd. Dat betekent dat de weerslag van de liberalisering normalerwijze pas in 2004 in de gemeentelijke begroting merkbaar wordt.

Anderzijds keren een aantal intercommunales interimdividenden uit, waardoor een al dan niet belangrijk gedeelte van de dividenden een jaar vroeger in de gemeentekas terecht komt.

Naargelang de intercommunales een groot, minder groot of geen interimdividend uitkeren, zullen sommige gemeenten bijgevolg al in 2003 de gevolgen van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt ondervinden, terwijl andere gemeenten die gevolgen pas in de begroting 2004 zullen voelen.

Enkel de intercommunale verenigingen zelf kunnen nauwkeuriger prognoses aan hun gemeenten-vennoten verstrekken, rekening houdend met het al dan niet uitkeren van interimdividenden, met het aandeel van de gemeentelijke participaties in de diverse energiebedrijven en de eventueel daaraan verbonden financiële lasten, enzovoort.

Ook dan blijven uiteraard een aantal zaken nog onzeker. De gemeenten zullen bijgevolg de door hun intercommunale verstrekte prognoses in elk geval als een maximum beschouwen en zeker geen hoger bedrag dan de geraamde dividenduitkeringen in de begroting en de meerjarenplanning inschrijven.

Ik verzoek de gemeentebesturen de door hun energie-intercommunale verstrekte ramingen bij het begrotingsdocument te voegen.

Ik kan u ook nog meedelen dat ik niet zal nalaten de gemeentebesturen op de hoogte te brengen van nieuwe ontwikkelingen omtrent deze problematiek.

2.4. De uitgaven van de gewone dienst

2.4.1. De personeelsuitgaven

Voor de algemene bepalingen verwijs ik naar rubriek III, punt 1, van deze omzendbrief.

Ik vestig daarnaast nogmaals de aandacht van de gemeentebesturen op de verplichting om, krachtens artikel 72 van het koninklijk besluit van 2 augustus 1990 houdende het algemeen reglement op de gemeentelijke comptabiliteit, de lonen van het onderwijzend personeel die als tegenwaarde van de gewone toelagen rechtstreeks aan de belanghebbenden worden betaald, gelijktijdig als uitgave en als ontvangst te boeken.

2.4.2. De werkingskosten

Voor de algemene evolutiecoëfficiënt verwijs ik naar rubriek III, punt 2, van deze omzendbrief.

2.4.3. De overdrachten

2.4.3.1. De bijdrage aan het OCMW

Als het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn niet over voldoende middelen beschikt om de uitgaven te dekken die voortkomen uit de vervulling van zijn opdracht, wordt het verschil gedragen door de gemeente. Die gemeentelijke bijdrage wordt in de uitgaven van de gemeentebegroting ingeschreven. Dat is een wettelijke verplichting.

De basisfinanciering voor het OCMW waarin het nieuwe decreet inzake het Vlaams Gemeentefonds vanaf 1 januari 2003 voorziet, verandert niets aan die verplichting.

Aangezien alle OCMW's vanaf het jaar 1999 in principe een meerjarenplan moeten opmaken, schrijven de gemeenten in hun meerjarig beleidsplan dezelfde bedragen in als in het meerjarenplan van het OCMW, voorzover de bedragen beschikbaar zijn op het ogenblik dat de begroting wordt aangenomen.

Omdat het meerjarig financieel beleidsplan voor de OCMW's loopt over minstens drie jaar (begrotingsjaar inbegrepen), worden, indien geen exacte cijfers in het meerjarenplan van het OCMW zijn opgenomen, voor de berekening van de bijdrage voor het vierde jaar de cijfers genomen van het derde jaar, vermeerderd met een realistisch percentage (dat onder meer rekening houdt met de evolutie van de personeelskosten, werkingskosten,...).

Indien het OCMW nog geen meerjarenplan heeft opgesteld, wordt de bijdrage van het vorige jaar ingeschreven, eveneens verhoogd met een realistisch percentage.

Zodra de bedragen van het OCMW bekend zijn, moeten die bij de eerstvolgende begrotingswijziging van de gemeente aangepast worden, zowel in de begroting als in het meerjarenplan.

2.4.3.2. De ziekenhuistekorten

Het voor 2003 in te schrijven bedrag wordt gevormd door het tekort of de tekorten die waarschijnlijk in 2003 ambtshalve van de rekening van de gemeente worden afgehouden. Het bedrag wordt geraamd op basis van de gegevens, verstrekt door het openbaar ziekenhuis.

De gemeenten die nog belangrijke ziekenhuistekorten van vorige jaren moeten vereffenen, mogen een voorschot van 90 % op het exploitatietekort toestaan en dat voorschot als een vastgelegde uitgave in de rekening boeken.

In de meerjarenplanning wordt de ontwikkeling van de ziekenhuistekorten gemotiveerd.

2.4.3.3. De gemeentelijke dotatie aan de politiezone

2.4.3.3.1. Raming van de gemeentelijke dotatie : algemeen

Krachtens de wet is de gemeentelijke dotatie aan de politiezone gelijk aan het verschil tussen de totale geraamde uitgaven, ingeschreven in de politiebegroting, en de federale politiedotatie. In de meergemeentezones moet de gemeentelijke dotatie volgens een specifieke verdeelsleutel onder de gemeenten van de zone worden verdeeld. Dat verschil tussen de totale geraamde uitgaven en de federale toelage moet op basis van artikel 39 en 40 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, door de gemeente of gemeenten worden gedragen.

In de omzendbrief BA2001/16 van 7 december 2001 (*Belgisch Staatsblad* van 9 januari 2002 - 2e uitgave) - « Lokale politie : Vaststelling van de personeelsformaties - financiële gevolgen; Vaststelling van de gemeentelijke dotaties - opstelling van de begrotingen 2002 » werd al de bijzondere aandacht van de gemeenten gevestigd op het feit dat de vaststelling van de gemeentelijke bijdrage aan de politiezone in geen geval op een fictieve wijze te laag mag worden geraamd.

Dat principe blijft eveneens voor de toekomst gelden. De gemeenten moeten, als een goed huisvader, elke verhoging van de gemeentelijke dotatie aan de politiezone onmiddellijk in de eigen begroting en het meerjarig beleidsplan verwerken.

Als twijfel bestaat over de tussenkomst in de financiering vanuit de federale overheid aan de politiezone, raad ik de politiezones aan om aan inkomstenzijde zeer voorzichtige ramingen te hanteren voor de federale dotaties. De gemeenteraden raad ik aan hier nauwlettend op toe te zien.

Dat geldt eveneens voor de uitgavenzijde in de begrotingen van de politiezones, als er twijfel rijst over de sluitende financieringswijze van bepaalde projecten of personeelsuitgaven.

Aangezien de politieraad evenredig wordt samengesteld uit leden van de gemeenteraden van de verschillende gemeenten die samen de meergemeentezone vormen en aangezien voor de ééngemeentezones de gemeenteraad zelf bevoegd is om de politiebegroting vast te stellen, kan ik alleen maar benadrukken dat de gemeenteraden zelf een grote verantwoordelijkheid dragen bij de uiteindelijke vaststelling van de begrotingen van de politiezones en uiteindelijk van de - structurele - financiële weerslag die deze begrotingen hebben op de gemeentelijke dotatie.

2.4.3.3.2. Inschrijving in het gemeentelijk meerjarenplan

Ook het gemeentelijk meerjarig financieel beleidsplan moet aangepast worden aan de nieuwe situatie. Concreet betekent dit dat na de rubriek 7.3 « Tekorten Ziekenhuizen » de huidige rubriek 7.4 « Overige overdrachtuitgaven » wordt vervangen door een nieuwe rubriek 7.4 « Gemeentelijke dotatie aan de politiezone (artikel 39-40 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus) ».

Vervolgens wordt een nieuwe rubriek 7.5 « Overige overdrachten » toegevoegd.

Die nieuwe indeling wordt doorgetrokken in de rubriek 7.9 « Samenvatting van de overdrachtuitgaven ».

Voor alle duidelijkheid is het eveneens wenselijk dat in het meerjarige beleidsplan nog de volgende rubrieken worden aangepast :

— Rubriek 7.1 « Werkingstoelagen OCMW » wordt 7.1 « Werkingstoelagen OCMW (artikel 106 van de Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn) »

— Rubriek 7.2 « Werkingstoelagen Kerkfabrieken » wordt 7.2 « Werkingstoelagen Kerkfabrieken (artikel 92, 1° en 3° en 94 van het keizerlijk decreet van 30 december 1809) »

— Rubriek 7.3 « Tekorten Ziekenhuizen » wordt 7.3 « Tekorten Ziekenhuizen (artikel 109 van de Wet van 7 augustus 1987 op de ziekenhuizen, gecoördineerd op 7 augustus 1987) ».

2.4.3.3.3. Tijdstip van opmaak van de verschillende begrotingen

Artikel 241, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt dat de gemeenteraad ieder jaar op de eerste maandag van oktober vergadert om te beraadslagen en te besluiten over de begroting van uitgaven en ontvangsten van de gemeente voor het volgende dienstjaar.

De wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus, afgekort WGP, bepaalt in artikel 34 :

« Artikel 131 en titel VI, hoofdstuk I en II, van de nieuwe gemeentewet, uitgezonderd de artikelen 243 en 253, zijn van toepassing op het budgettaire en financieel beheer van de lokale politie, met dien verstande dat :

1° ...

2° ...

3° in artikel 241, § 1, van de nieuwe gemeentewet de woorden "eerste maandag van oktober" moeten worden gelezen als "in de maand oktober";

4° ... »

Uit de combinatie van deze bepalingen volgt dat - in theorie - de politiebegrotingen later of gelijktijdig, maar zelden vroeger zullen worden goedgekeurd dan de gemeentebegrotingen.

2.4.3.3.4. Meerjarenplan voor de politiezone

In de ministeriële omzendbrief PLP 13 betreffende de onderrichtingen voor het opstellen van de politiebegroting voor 2002 ten behoeve van de politiezone, zijn vanuit de federale overheid een aantal onderrichtingen verstrekt met betrekking tot de opmaak van de begrotingen 2002.

Op het einde van die omzendbrief wordt onder punt 1.3 de volgende aanbeveling geformuleerd :

« De opstelling van een meerjarenplanning wordt voor 2002 nog niet opgelegd, maar wordt gelet op de weerslag van de politiebegroting op de gemeentebegrotingen aanbevolen. »

2.4.3.3.5. Overleg

Ingevolge artikel 40 van de WGP behoort in de meergemeentezones de vaststelling van de begroting van het lokaal politiekorps tot de bevoegdheid van de politieraad.

Noch de WGP, noch het ARGP sluiten uit dat in de loop van het jaar de politieraad begrotingswijzigingen aanneemt die een invloed hebben op de verschillende gemeentelijke dotaties aan de meergemeentzone.

Als het tekort dat bijgepast moet worden door de gemeenten die deel uitmaken van de zone, verandert, moeten de gemeenten onmiddellijk de dotaties aan de politiezone in hun begroting wijzigen. Vanuit het oogpunt van behoorlijk bestuur en de meerjarige financiële planning is dat uiteraard geen wenselijke situatie voor de gemeenten. Het spreekt voor zich dat dit – voor de gemeenten van de zone – tot ongewenste budgettaire situaties en zelfs tot conflicten kan leiden, hetzij met de zone zelf hetzij met de andere gemeente(n).

Om dit te vermijden is het dan ook noodzakelijk dat er, naar aanleiding van de jaarlijkse opmaak van de politiebegroting, vooraf ernstig overleg wordt gepleegd over de gemeentelijke dotaties die de gemeenteraden moeten goedkeuren in hun begroting.

Dat zal een bijzondere inspanning vergen op het vlak van planning en overleg tussen de politiezone en de verschillende gemeenten.

Idealiter is het dan ook wenselijk dat de uiteindelijke begroting van de zone pas door de politieraad wordt goedgekeurd nadat alle gemeenteraden van de zone eerst hun begroting hebben goedgekeurd. Dat houdt in dat ook de gemeenteraden – meer dan vroeger – op tijd hun begroting vastgesteld moeten hebben.

Als dat in de praktijk niet haalbaar blijkt, is het wenselijk dat de gemeenten waarvoor de volledige begroting op dat ogenblik nog niet is vastgesteld, in een aparte raadsbeslissing de eigen gemeentelijke dotatie voor de meergemeentzone zouden vaststellen, zodat er voor beide partijen – de gemeente in kwestie en de meergemeentzone – zekerheid ontstaat over deze dotatie en de politiezone de eigen begroting al kan goedkeuren.

2.4.3.4. Subsidies aan gemeentelijke vzw's

Het komt de democratisch verkozen raden van de gemeenten toe zelf de gemeentelijke aangelegenheden te regelen. Ik verwijs in dit verband naar de omzendbrief BA 93/03 van 21 april 1993 met betrekking tot de problematiek van de uitoefening van het gemeentelijk beleid via zogenaamde paragemeentelijke vzw's. In deze omzendbrief werd bepaald dat gemeenten enkel nog toelagen van meer dan 2479 euro aan dergelijke vzw's kunnen verstrekken, voorzover een aantal minimale bepalingen worden nageleefd die eigen zijn aan de uitoefening van het openbaar bestuur.

Met het oog op een correcte toepassing van die omzendbrief en het behoud van de openbaarheid van bestuur en de democratische controle van de verkozen raadsleden voegen de gemeenten, ter verantwoording, een afzonderlijke lijst bij hun begroting, waarin de verenigingen zijn opgenomen die een gemeentelijke toelage van meer dan 2479 euro ontvangen. Andere nuttige documenten zoals uittreksels uit statuten, overeenkomsten of concessies worden ter inzage in het gemeentehuis gelegd en kunnen door de toezichhoudende overheid worden opgevraagd.

Ik wijs verder op de bepalingen van de wet van 14 november 1983 betreffende de controle op de toekenning en de aanwending van sommige toelagen, die ook van toepassing is op de door de gemeenten gesubsidieerde rechtspersonen, alsook op het decreet van 28 januari 1974 betreffende het cultuurpact.

2.4.3.5. Subsidies aan private verenigingen

Indien de gemeente over een reglement beschikt dat de verdeling van subsidies regelt, mag in de gemeentebeegroting een globaal krediet ingeschreven worden.

Indien zo'n reglement niet bestaat en de gemeenteraad ook niet van plan is er een op te stellen, dan moet de begroting als bijlage een lijst bevatten met de verenigingen waaronder het globale krediet wordt verdeeld en met de bedragen die elke vereniging krijgt, ofwel dient de begroting zelf speciale begrotingsartikels te bevatten die elk een subsidie aan een nominatief bepaalde vereniging vaststellen, in plaats van een globaal krediet.

Om aan de motiveringsplicht te voldoen, dient deze verdeling eveneens gemotiveerd te zijn in het gemeenteraadsbesluit dat de begroting vaststelt.

Als de gemeenteraad een globaal krediet op de begroting uittrekt, zonder dat die over een subsidiereglement of over een gemotiveerde nominatieve verdeling beschikt, dan kan dit krediet pas worden aangewend vanaf het moment dat de gemeenteraad ofwel een reglement vaststelt, ofwel door middel van een gemotiveerde beslissing de subsidies nominatief toekent.

2.4.4. De schulduitgaven

2.4.4.1. De leningen

Voor de leningen verwijs ik naar rubriek III, punt 5.

2.4.4.2. Het exploitatieverlies van de intercommunale verenigingen

Verschiedende gemeenten boeken de bijdragen in het verlies van hun intercommunale verenigingen, en meer bepaald in de sector milieu, op het begrotingsartikel FFF/435-01, in de economische groep *overdrachten*. Een dergelijke boeking is niet correct : de bijdragen moeten immers worden geboekt binnen de economische groep *schuld*, onder het begrotingsartikel FFF/222-01.

2.4.5. De overboekingen van de gewone naar de buitengewone dienst

Overboekingen van de gewone naar de buitengewone dienst moeten altijd volledig worden uitgevoerd tijdens het dienstjaar, namelijk de vastlegging en aanrekening van de uitgave op de gewone dienst, en de vaststelling van het recht op de buitengewone dienst.

Een eventueel overschot dat ontstaat op de buitengewone dienst – indien de aanrekeningen op de buitengewone dienst voor de investeringsuitgaven uiteindelijk kleiner zijn dan de vastgelegde bedragen – kan de gemeenteraad bestemmen voor het financieren van andere buitengewone uitgaven.

2.5. De buitengewone dienst

2.5.1. Opbrengsten verkoop Telenet

De gemeenten mogen in hun begroting enkel die opbrengsten inschrijven waarvan de inning vaststaat. Concreet betekent dat dat enkel de door de gemeenten effectief gerealiseerde ontvangsten of de door de intercommunale gerealiseerde ontvangsten die zeker naar de gemeente zullen worden doorgestort, in de begroting 2003 mogen worden ingeschreven.

Telenetaandelen zijn nergens als financiële, vaste activa in de gemeentelijke boekhouding opgenomen. De gemeenten participeren immers onrechtstreeks in Telenet door de onderschrijving van kapitaal in hun intercommunale voor informatie- en communicatiesignalen die de Telenetaandelen bezit (via Interkabel wat de zuivere intercommunales betreft).

Alle verrichtingen inzake de verkoop van aandelen en distributie-installaties verlopen dus op het niveau van de intercommunale (Interkabel). Het is dus pas op het ogenblik dat de intercommunale die verrichtingen in haar rekeningen verwerkt heeft, dat het resultaat ervan aan de aandeelhouders kan worden toegekend.

Dat betekent ook dat, met uitzondering van de terugbetaling van kapitaal, alle opbrengsten als dividenden aan de aandeelhouders worden uitgekeerd en bijgevolg in de gewone dienst van de gemeentelijke begroting zullen terechtkomen.

De buitengewone ontvangsten ten gevolge van de verkoop van Telenet (terugbetalingen van kapitaal) kunnen worden gebruikt voor de financiering van om het even welke buitengewone uitgave.

De ontvangsten op de gewone dienst kunnen de gemeenten enkel aanwenden voor de aanleg van reserves voor toekomstige pensioenuitgaven of voor overboeking naar de buitengewone dienst, ter financiering van om het even welke buitengewone uitgave.

II. INSTRUCIES VOOR DE MEERJARENPLANNEN EN DE BUDGETTEN VAN DE OPENBARE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

Met het decreet van 17 december 1997 houdende wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn is de zogenaamde nieuwe OCMW-boekhouding ingevoerd.

In tegenstelling tot wat haar oorspronkelijke vertaling laat vermoeden en in tegenstelling tot wat voor de nieuwe gemeentelijke comptabiliteit geldt, gaat het hier niet om een louter boekhoudkundige hervorming. Er worden immers een reeks nieuwe OCMW-beleidsinstrumenten, dikwijls afgekort als de NOB (de nieuwe OCMW beleidsinstrumenten), ingevoerd. Die instrumenten moeten het OCMW in staat stellen een bedrijfsvoering te kiezen die past bij de voortdurend veranderende omgeving waarbinnen het opereert, en de interne en externe mogelijkheden en uitdagingen. Daarbij wordt aan het OCMW een grote mate van vrijheid gelaten. De NOB-regelgeving biedt slechts een minimumkader.

Het hanteren van deze zeer vernieuwende instrumenten vergt echter een diepgaand leerproces dat niet op één jaar kan worden voltooid. Eigenlijk eindigt dat leerproces nooit. Het boekjaar 2003 is het eerste boekjaar waarin alle Vlaamse OCMW's met deze nieuwe instrumenten werken. Dat betekent niet dat alle OCMW's al gebruik zullen maken van alle mogelijkheden die door de bovengenoemde wetgeving worden geboden.

De wetgeving waarnaar in dit deel van de omzendbrief verwezen wordt, alsook de uitgewerkte voorbeelden en toelichtende documenten, zijn consulteerbaar op het volgende internetadres : <http://www.binnenland.vlaanderen.be/ngob>

1. HET MEERJARENPLAN

Een eigentijds overheidsbeleid gaat uit van een visie op lange termijn en is vastgelegd in een ernstige meerjarenplanning. In die zin beschikken de Vlaamse gemeenten al sedert 1990 over een meerjarig financieel beleidsplan. Vanaf het dienstjaar 1999 moeten ook alle Vlaamse OCMW's hun beleid voor langere termijn vastleggen in een meerjarenplan. Het meerjarenplan van de OCMW's is meer dan een financieel meerjarenplan.

Vanaf het boekjaar 2003 gelden voor alle OCMW's, naast de bepalingen van de OCMW-wet, die van het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 en van het ministerieel besluit van 20 juni 2001 betreffende de boekhouding en de administratieve organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. De ministeriële besluiten van 23 december 1997 en 24 maart 1999 zijn niet langer van toepassing.

1.1. Vorm

Het meerjarenplan bestrijkt een periode van minstens drie en hoogstens zes boekjaren en bestaat uit een strategische nota en een financiële nota. Beide onderdelen hangen intern samen en sluiten op elkaar aan. Het meerjarenplan moet eveneens aansluiten op de andere plannen van de lokale overheden, dus ook op die van de gemeente.

Het meerjarenplan wordt in zijn geconsolideerde vorm ter goedkeuring voorgelegd aan de raad voor maatschappelijk welzijn. Het gedetailleerde meerjarenplan ligt uiteraard ter inzage van de raadsleden.

Naar bestaande plannen of naar andere documenten kan eenvoudig worden verwezen. Daarbij moet men waken over de leesbaarheid van het meerjarenplan en over de actualiteit van de gegevens. Uiteraard moeten de stukken waarnaar wordt verwezen, ter beschikking staan van de gebruiker.

Breedvoerig proza hoort niet thuis in het meerjarenplan. Tabellen, kerncijfers en grafieken worden het best zo eenvoudig mogelijk gehouden. In de toelichtingen wordt onder meer verduidelijkt van welke hypothesen men vertrekt.

1.2. Inhoud

Bij de NOB bepaalt de strategie het budget. De beleidsnota bij het budget sluit aan op de strategische nota. De budgetten worden afgeleid uit de financiële nota van het meerjarenplan.

Het budget volgt uit het, zo nodig, geactualiseerde meerjarenplan.

Het meerjarenplan bestaat uit een strategische nota en een financiële nota.

1.2.1. De strategische nota

De strategische nota is het instrument bij uitstek voor de politieke en ambtelijke leiding om het centrum en de verbonden instellingen te sturen. Het is de schriftelijke neerslag van het strategisch plan van het openbaar centrum.

In de strategische nota worden de beleidsopties inzake de externe en de interne werking van het centrum toegelicht.

Deze nota bevat onder meer de volgende gegevens :

- de toekomstige prioriteiten van het OCMW,
- de werkwijze en de te volgen procedures om die prioriteiten te realiseren,
- de wijze van opvolgen van de effectieve realisatie van die prioriteiten,
- met betrekking tot de interne werking : de wijze waarop de performantie van de organisatie minstens kan behouden worden en de wijze waarop de performantie eventueel kan worden verbeterd,
- met betrekking tot de externe werking : de behoeften van het OCMW en de mate waarin het OCMW die behoeften wil en kan invullen.

Het strategische karakter van deze nota zal vanzelfsprekend afhankelijk zijn van de weg die het OCMW heeft afgelegd op het vlak van het strategisch management.

In de strategische nota zal in elk geval rekening gehouden worden met elementen uit het zorgstrategisch plan en het personeelsplan. De samenhang tussen de werking en de beleidsinitiatieven van de gemeente en het OCMW moet zeker ter sprake komen in de strategische nota.

In de strategische nota kan onder meer aandacht geschonken worden aan :

- de dienstverlening (het aanbod en het tariefbeleid),
- de erkenningen en subsidiëringen,
- het personeelsbeheer,
- het schuldbeheer,
- de overdrachten, en in het bijzonder de ontwikkeling van de nettokosten inzake de maatschappelijke dienstverlening,
- de telecommunicatie (Internet) en de automatisering,
- de implementatie van de NOB,
- de investeringsprojecten, onder meer VIPA.

1.2.2. De financiële nota

De financiële weerslag van de beleidsopties moet terug te vinden zijn in de financiële nota.

Die bestaat uit de volgende onderdelen :

1. Exploitatieplanning

De exploitatieplanning bevat de raming van de opbrengsten en de kosten, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met de opties uit de strategische nota en met de financiële weerslag van de uitvoering van de projecten die gepland zijn voor investeringen.

De kosten en de opbrengsten worden geconsolideerd weergegeven volgens schema 1 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001. De planning bevat minstens de cijfers van de rekening 2001, het budget 2002, inclusief de al doorgevoerde budgetaanpassingen, en de prognoses voor 2003, 2004 en 2005.

2. Planning van investeringen en desinvesteringen

Deze planning bevat de vooruitzichten inzake investeringen en de financiering daarvan, eventueel door middel van desinvesteringen. Ze wordt opgesteld volgens schema 2 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001.

De tabellen bevatten minstens de cijfers voor 2003, 2004 en 2005. Om dit schema te kunnen opstellen moet er van alle investeringsprojecten, zowel van de nieuwe als van de al lopende projecten, een uitsplitsing over de jaren heen geraamd worden volgens de geplande realisatietermijn. Elk van de kolommen van de meerjarenplanning bevat dan de som van de overeenstemmende kolommen van de onderscheiden investeringsprojecten.

3. Liquiditeitenplanning, cashflow en berekening van de gemeentelijke bijdrage

Deze planning wordt opgesteld volgens schema 3 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001. Voetnoot 10 van dit ministerieel besluit bepaalt dat tabel 3, de liquiditeitentabel, pas verplicht wordt op een later te bepalen datum. De besturen zijn dus wel verplicht de tabellen 1, 2 en 4 van schema 3 op te stellen. Bovendien wordt hen aangeraden ook de delen 1, 2, 3 en 4B van tabel 3 op te stellen. Deze onderdelen vormen immers een wezenlijke meerwaarde aan de planning en vergen geen bijzondere inspanningen.

Om deel 4A te kunnen opstellen is de beschikking over een gebudgetteerde balans echter zo goed als onontbeerlijk. De meeste boekhoudprogramma's waar de OCMW's mee werken kunnen die helaas nog niet leveren. Toch is dit onderdeel een goed instrument om de behoefte aan werkkapitaal te verantwoorden. OCMW's die aan de gemeente een tussenkomst in het werkkapitaal vragen, kunnen dus het best proberen om ook dit onderdeel op te stellen en zo hun vraag te ondersteunen.

Bovendien kan op die manier een gestructureerde verantwoording worden gegeven van het overzicht van de totale gemeentelijke bijdrage in tabel 4.

De tabellen bevatten minstens de cijfers van de rekening 2001, het budget 2002, inclusief de al doorgevoerde budgetwijzigingen, en de prognoses voor 2003, 2004 en 2005.

1.3. Procedure

Het opmaken van een strategisch plan is een proces dat heel wat tijd en energie vraagt. Een gestructureerde aanpak is dus wenselijk. Grosso modo kunnen we bij de ontwikkeling ervan vier fasen onderscheiden :

- de voorbereidende fase,
- de analysefase,
- de beleidsbepalende fase,
- de afrondingsfase, waarin de strategische nota zijn definitieve vorm krijgt.

1.3.1. OCMW's die voor de eerste maal een meerjarenplan opmaken

De opmaak van een meerjarenplan is een teamgebeuren. De secretaris draagt de eindverantwoordelijkheid over het voorontwerp. Hij zal een belangrijke schakel zijn tussen het politieke en ambtelijke personeel, die het meerjarenplan concreet invullen. Het is wenselijk om bij het planningsproces de belangrijkste budgethouders en/of diensthoofden te betrekken.

Het voorontwerp van meerjarenplan wordt, na advies van de budgetcommissie, voorgelegd aan het overlegcomité. De budgetcommissie zal onder andere onderzoeken in welke mate het meerjarenplan in overeenstemming is met de overige meerjarenplannen waarmee de lokale overheid wordt geconfronteerd.

Na het advies van het overlegcomité stelt de raad voor maatschappelijk welzijn het meerjarenplan vast en bezorgt het vóór 15 september aan de gemeenteraad.

Het advies van het overlegcomité is bepalend voor het toezicht op het meerjarenplan. Indien het overlegcomité in consensus een positief advies verleent, neemt de gemeenteraad enkel kennis van het meerjarenplan. In alle andere gevallen dient de gemeenteraad het plan goed te keuren en kan de raad het aanpassen. Consensus staat hier voor unanimitéit.

De voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn licht het meerjarenplan toe op de gemeenteraadsvergadering waarop het geagendeerd is.

1.3.2. OCMW's die al over een meerjarenplan beschikken

De OCMW-wet bevat bepalingen over het meerjarenplan die tegenstrijdig kunnen overkomen.

In artikel 87, § 2, 3°, van de wet wordt het meerjarenplan gedefinieerd als het jaarlijks geactualiseerde plan dat steeds een periode van minimaal drie en maximaal zes boekjaren bestrijkt.

Daar tegenover staat artikel 88, § 1, van de OCMW-wet. Overeenkomstig het eerste lid van die bepaling stelt de raad voor maatschappelijk welzijn minstens in het jaar van zijn volledige vernieuwing een meerjarenplan vast. Overeenkomstig het tweede lid wordt het meerjarenplan vóór 15 september aan de gemeenteraad bezorgd voorzover het werd gewijzigd. Uit deze bepalingen kan worden afgeleid dat het meerjarenplan niet jaarlijks moet worden gewijzigd en vastgesteld.

De zin « Voor zover het meerjarenplan werd gewijzigd, wordt het vóór 15 september aan de gemeenteraad overgezonden » is via amendement in de tekst gevoegd tijdens de bespreking in het Vlaams Parlement. Uit die bespreking blijkt duidelijk dat het de wil van de decreetgever is dat er niet elk jaar opnieuw een meerjarenplan aan de gemeenteraad moet worden voorgelegd. Een dergelijke verzending is slechts verplicht zodra er enige wijziging is.

De decreetgever heeft echter de definitie van het meerjarenplan in artikel 87 niet aangepast omdat het wenselijk is dat het budget dat voortvloeit uit het meerjarenplan wel degelijk geactualiseerd wordt. Dat kan slechts als ook het meerjarenplan geactualiseerd wordt. Het verschil tussen die actualisatie en een wijziging is dat een wijziging wél gevolgen heeft voor de gemeentelijke bijdrage en een actualisatie (onder meer aanpassing aan de begrotingsonderrichtingen, aan de laatst bekende gegevens en de laatste rekening) binnen de al eerder aangenomen gemeentelijke bijdrage blijft. Zo wordt de redenering die gevolgd wordt in het artikel 88, §3, van de OCMW-wet en waarbij de gemeenteraad slechts kennis neemt van een budgetwijziging die binnen de grenzen blijft van de gemeentelijke bijdrage die opgenomen is in het meerjarenplan, doorgetrokken naar wijzigingen van het meerjarenplan zelf.

OCMW's die hun meerjarenplan in de hierboven bedoelde zin wijzigen, volgen de procedure die eerder beschreven is in punt 1.3.1.

2. HET BUDGET

2.1. Vorm

De OCMW's stellen hun budgetten op in de vorm die vereist wordt krachtens het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 en het ministerieel besluit van 20 juni 2001, betreffende de boekhouding en de administratieve organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Het budget omvat de beleidsnota, het exploitatiebudget, de investeringsbudgetten en het liquiditeitsbudget, met daarbij de vastlegging van de gebudgetteerde gemeentelijke bijdrage.

— De beleidsnota sluit aan op de strategische nota uit het meerjarenplan.

Ze omvat minimaal een bespreking van de beleidsdoelstellingen van het centrum en van de operationele doelstellingen van elke budgethouder, een bespreking van de gebudgetteerde kosten en opbrengsten per activiteiten-centrum, een analyse van de kostprijzen en een bespreking van de financiële toestand van het centrum.

— Het exploitatiebudget omvat de raming van alle kosten en opbrengsten van zowel de bestaande als de nieuw geplande activiteiten.

Het wordt opgesteld zowel per activiteiten-centrum als voor het centrum in zijn geheel, volgens schema 5 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001. Het bevat minstens de cijfers van de rekening 2001, het budget 2002, inclusief de al doorgevoerde budgetwijzigingen, en de prognose voor 2003.

Het exploitatiebudget wordt opgesteld met gebruik van alle rubrieken van het schema, inclusief die van de resultaatsverwerking. Aangezien met de NOB gestreefd wordt naar een outputbudgettering is het immers wenselijk dat in de budgetten de relatie kan worden gelegd tussen de gemeentelijke bijdrage en de operationele doelstellingen.

— Het investeringsbudget wordt opgesteld per project volgens schema 6 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001.

In functie van de meerjarenplanning is het noodzakelijk de realisatietermijn zorgvuldig in te schatten.

— Het liquiditeitsbudget wordt enkel opgesteld voor het OCMW in zijn geheel, volgens schema 7 van het ministerieel besluit van 20 juni 2001.

Voetnoot 30 van dit ministerieel besluit bepaalt dat tabel 3, de liquiditeitentabel, pas verplicht wordt op een later te bepalen datum. De besturen zijn dus wel verplicht de tabellen 1, 2 en 4 op te stellen. Bovendien wordt hen aangeraden ook de delen 1, 2, 3 en 4B van tabel 3 op te stellen. Deze onderdelen vormen immers een wezenlijke meerwaarde voor het budget en vergen geen bijzondere inspanningen.

Om deel 4A te kunnen opstellen is de beschikking over een gebudgetteerde balans zo goed als onontbeerlijk. De meeste boekhoudprogramma's waar de OCMW's mee werken kunnen die helaas nog niet leveren. Dit onderdeel is nochtans een goed instrument om de behoefte aan werkkapitaal te verantwoorden. OCMW's die aan de gemeente een tussenkomst in het werkkapitaal vragen, zouden dus best trachten ook dit onderdeel op te stellen om hun vraag te ondersteunen.

Bovendien kan op deze manier een gestructureerde verantwoording worden gegeven van het overzicht van de totale gemeentelijke bijdrage in tabel 4.

De tabellen bevatten minstens de cijfers van de rekening 2001, het budget 2002, inclusief de reeds doorgevoerde budgetwijzigingen, en de prognose voor 2003.

2.2. Inhoud

Voor de inhoudelijke aspecten van het budget van het OCMW verwijs ik naar de gemeenschappelijke onderrichtingen van rubriek III.

In de rand hiervan wens ik voor de besturen die al met de NOB werken er de aandacht op te vestigen dat het van primordiaal belang is dat de jaarrekening een getrouw beeld weergeeft.

2.3. Procedure

De OCMW-secretaris maakt, bij voorkeur in samenwerking met de ontvanger en de budgethouders of de diensthoofden, het voorontwerp van het budget op. Na het advies van de budgetcommissie wordt het voorgelegd aan het overlegcomité.

Het door de raad voor maatschappelijk welzijn vastgestelde budget wordt vóór 15 november aan de gemeenteraad bezorgd. De voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn licht ook het budget toe op de gemeenteraadsvergadering.

Als het budget binnen de grenzen blijft van de gemeentelijke bijdrage die opgenomen is in het meerjarenplan, neemt de gemeenteraad er alleen kennis van. Als het budget de grenzen van de gemeentelijke bijdrage die opgenomen is in het meerjarenplan, overschrijdt, kan de gemeenteraad die afwijking vaststellen en op die punten het budget aan het meerjarenplan aanpassen.

Tot slot wens ik de OCMW-besturen te wijzen op artikel 9 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 betreffende de boekhouding en de administratieve organisatie van de OCMW's, dat bepaalt dat vóór de definitieve vaststelling van het exploitatiebudget, de besturen door middel van voorlopige kredieten uitgaven mogen doen waarvoor een uitvoerbaar krediet uitgetrokken was op het exploitatiebudget van het vorige boekjaar. Die voorlopige kredieten mogen, per verlopen of begonnen maand, niet meer bedragen dan een twaalfde van het exploitatiebudget van het vorige boekjaar, evenwel met een maximum van drie twaalfden.

3. PARTNERSHIP

Een professionele samenwerking binnen het OCMW en tussen het OCMW en de gemeente is een noodzakelijke voorwaarde voor het opstellen van een degelijk meerjarenplan. De budgetcommissie, of een daarop geïnspireerde werkgroep, en het overlegcomité zijn daarvoor de geëigende instrumenten.

3.1. De budgetcommissie

De budgetcommissie is een nieuw orgaan binnen het OCMW. Haar rechtsgrond is te vinden in artikel 87bis van de OCMW-wet. Ze komt niet ter sprake in artikel 88, § 1 en 2 van die wet.

De budgetcommissie bestaat minimaal uit de voorzitter, de secretaris en de ontvanger. De raad voor maatschappelijk welzijn bepaalt in zijn huishoudelijk reglement de verdere voorwaarden voor de samenstelling van de commissie. Indien ze niet eerder in de procedure betrokken zijn geweest, is het aan te bevelen dat de ambtenaren die budgethouder zijn, deel uitmaken van de commissie.

De budgetcommissie komt samen op verzoek van de voorzitter of de secretaris. Ze adviseert schriftelijk over het voorontwerp van het meerjarenplan en van de budgetten. Ze verleent haar advies vooraleer deze documenten aan enig ander orgaan worden voorgelegd.

3.2. Het overlegcomité

Het overleg tussen de gemeente en het OCMW wint aan belang omdat het meerjarenplan bij een unaniem positief advies enkel ter kennisgeving moet worden voorgelegd aan de gemeente. Indien het budget nadien de grenzen van de gemeentelijke bijdrage respecteert, wordt ook het budget slechts ter kennisgeving voorgelegd. Externe ontwikkelingen en het doelgericht bereiken van een visie op lange termijn zijn het uitgangspunt van de besprekingen. De gemeente en het OCMW zijn daarbij evenwaardige partners.

In dit verband is het eveneens noodzakelijk dat beide besturen elkaar zo snel mogelijk de noodzakelijke documenten, waaronder de rekening, toesturen. Op die manier kunnen beide besturen zo snel mogelijk een correct beeld krijgen van de financiële toestand van het andere bestuur.

III. GEMEENSCHAPPELIJKE INSTRUCTIES

1. Personeel

1.1. Algemeen

Het sectoraal akkoord 2002 voor de lokale en regionale besturen bevat een aantal dwingende maatregelen die de besturen binnen de vastgestelde termijn moeten invoeren.

De budgettaire weerslag hiervan zal in de begrotingen en de budgetten voor 2003 worden berekend als volgt :

— uitbetalen van de carenzdag : berekening op basis van het gemiddelde van het aantal aangerekende carenzdagen van de afgelopen vijf jaren;

— nieuwe B-salarisschalen : + 0,2 % voor indexatie op de totale loonmassa;

— verhoging van de eindejaarstoelage (geldt niet voor de ziekenhuizen) : het vast bedrag wordt met 148,74 euro per voltijds personeelslid verhoogd. Die toelage kan éénmalig uitbetaald worden begin 2003 voor besturen die kunnen aantonen dat ze kampen met acute financiële problemen. Het gaat hier dus om een eenmalige uitzonderingsmaatregel met beperkte toepassing bij echte noodsituaties.

De implementatie van de andere maatregelen uit het sectoraal akkoord 2002 of uit vorige akkoorden, voor zover die nog niet zijn ingevoerd, vereist een omstandige nota. De besturen dienen immers de nodige financiële voorzichtigheid aan de dag te leggen en hun keuzes af te stemmen op een nauwkeurige berekening van de financiële haalbaarheid ervan. Dat geldt voor de ramingen in zowel de begroting 2003 als in de meerjarenplanning.

Voor de meest actuele informatie en de juiste inschatting van de stijging van de werkelijke loonkosten, kunnen de besturen steeds terecht op de website van het Federaal Planbureau : <http://www.plan.be>. Overeenkomstig de maandvooruitzichten voor de gezondheidsindex, die onder meer gebruikt wordt bij de berekening van de indexering van de lonen, zou de volgende overschrijding van de spilindex voor de overheidsbedden en sociale uitkeringen in mei 2003 plaatsvinden, zodat de sociale uitkeringen en bezoldigingen respectievelijk in juni en juli 2003 geïndexeerd worden (+2 %).

Van de besturen wordt verwacht dat ze de budgettaire weerslag van alle voorgenomen maatregelen nauwkeurig ramen in zowel de begroting en het budget als in de meerjarenplanning. De in de meerjarenplanning opgenomen cijfers moeten in elk geval op voldoende wijze worden toegelicht.

1.2. Pensioenen

Ik wil de aandacht van de besturen nogmaals vestigen op de pensioenproblematiek, die een van de grote uitdagingen voor de toekomst zal zijn. Het aantal pensioengerechtigden ten laste van de gemeente en het OCMW zal de patronale bijdrage substantieel doen stijgen.

Het is wenselijk dat de besturen anticiperen op dat gegeven. Dat past in een toekomstgerichte visie, met het oog op de solidariteit tussen de generaties.

Het aanleggen van pensioenreserves impliceert meestal een moeilijke politieke keuze, aangezien deze reserves bovenop de huidige pensioenbijdragen moeten komen. Daardoor ontstaat er minder ruimte voor andere gewone of buitengewone gemeentelijke uitgaven en exploitatie- of investeringsuitgaven voor de OCMW's.

Ik laat het aan de lokale besturen over om te bepalen op welke wijze ze vandaag al financiële middelen reserveren voor dit doel.

Ze kunnen binnen de eigen begroting en het budget een reservefonds of een voorziening voor pensioenen aanleggen en systematisch spijzen of zij kunnen een overeenkomst met een verzekeringsinstelling sluiten voor de opbouw van een pensioenfonds (fondsen voor collectieve kapitalisatie).

Als de besturen voor die laatste mogelijkheden opteren, moeten ze uiteraard de concurrentie laten spelen om het contract toe te wijzen.

2. De werkingskosten

Bij een gelijkblijvend beleid wordt de normale stijging van de werkingskosten voor 2003 op 1,5 % geraamd. In de meerjarenplanning kan eveneens rekening worden gehouden met een stijging van 1,5 % per jaar. Toch blijft het wenselijk dat de besturen, vooral in het geval van acute financiële problemen, de verschillende diensten grondig zouden doorlichten en het beleid indien nodig bijsturen. Eventuele nieuwe beleidsmaatregelen, besparingen of nieuwe uitdagingen worden in het beleidsplan uiteraard op voldoende wijze toegelicht.

3. Het Gemeentefonds

Het nieuwe decreet tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds treedt in werking vanaf 1 januari 2003. Een van de belangrijkste vernieuwingen van dat decreet is ongetwijfeld de samenvoeging van het vroegere Gemeentefonds, het Sociaal Impulsfonds en het Investeringsfonds, waardoor de bestedingsautonomie groter wordt en er ruimere mogelijkheden ontstaan voor de vrijwaring van het evenwicht en het gezond beheer van de lokale financiën. Daarnaast wordt een evolutiemechanisme toegepast dat hoger ligt dan de groeipercentages die van toepassing waren op de verschillende fondsen afzonderlijk. Overeenkomstig het Vlaamse regeerakkoord is er een belangrijkere herverdeling dan voordien, afhankelijk van de fiscale draagkracht, de centrumfunctie, de bestuurskracht van de kleinere gemeenten en de vrijwaring van de open ruimten. Wel voorziet het ontwerp in een ruime waarborgregeling waardoor gemeenten in 2003 minstens hun aandelen in het Gemeentefonds, het Investeringsfonds en het Sociaal Impulsfonds voor het jaar 2002 behouden.

Voor de steden is in het nieuwe Gemeentefonds de waarborg van hun SIF+- aandeel niet gegarandeerd. Dat gebeurt wel via het Stedenfonds.

De besturen werden via een aparte brief op de hoogte gebracht van alle krachtlijnen van het nieuwe decreet inzake het Gemeentefonds en van de bedragen die ze, krachtens het nieuwe decreet als raming mogen inschrijven in hun begroting 2003 en hun meerjarenplanning (juli 2002).

De besturen waarvan de planning verder loopt dan 2007 (tot dat jaar reiken de door de administratie meegedeelde cijfers) passen vanaf dan een jaarlijkse verhoging van 4 % toe.

Ook voor de OCMW's heeft het nieuwe decreet inzake het Vlaams Gemeentefonds gevolgen. Ze verkrijgen een basisfinanciering van acht procent van het gemeentelijke aandeel, tenzij de gemeenteraad en OCMW-raad samen over een andere verdeelsleutel beslissen en die aan de administratie Binnenlandse Aangelegenheden meedelen uiterlijk op 30 juni van het jaar dat aan de verdeling voorafgaat. Het OCMW-aandeel wordt uitgedrukt in hele procenten van het totale aandeel of in een bedrag, afgerond op duizend euro.

Voor de verdeling van het Gemeentefonds voor 2003 wordt de uiterste indieningsdatum van de bovenvermelde beslissing uitzonderlijk vastgesteld op **1 december 2002**.

Een meegedeeld percentage of bedrag wordt voor de verdeling van het Gemeentefonds van 2004 behouden, tenzij de beslissing vóór 30 juni 2003 door de gemeenteraad en de OCMW-raad wordt gewijzigd.

De uit het Gemeentefonds aan het OCMW toegekende middelen worden rechtstreeks gestort op de rekening van het OCMW en in het exploitatiebudget ingeschreven onder de rubriek *I.E. Andere opbrengsten*, algemene rekening 740 *werkingsubsidies*.

Ik wens er de aandacht op te vestigen dat ingevolge de voetnoot bij deze algemene rekening uit het minimum algemeen rekeningstelsel het verplicht is een aparte algemene rekening voor de opbrengsten uit het fonds in het rekeningstelsel op te nemen.

De besteding en de opbrengsten van de subsidie worden geboekt op de voorziene activiteitencentra.

Omdat Dexia op dit ogenblik nog steeds fungeert als kassier van de Vlaamse Gemeenschap en omdat met die instelling specifieke en geautomatiseerde procedures werden uitgewerkt om de betalingen ten gunste van de besturen optimaal te laten uitvoeren, verlopen in principe alle financiële verrichtingen inzake het Gemeentefonds via deze bankinstelling.

Ik verzoek de besturen daarom de administratie Binnenlandse Aangelegenheden onmiddellijk op de hoogte te brengen van eventueel te gebruiken rekeningnummers bij een andere financiële instelling dan Dexia.

4. Het Sociaal Impulsfonds

Het Sociaal Impulsfonds wordt vanaf 1 januari 2003 geïntegreerd in het Vlaams Gemeentefonds.

Het nieuwe decreet inzake het Vlaams Gemeentefonds bepaalt dat voor de gemeenten die niet zijn opgenomen in het Vlaams Stedenfonds, het gedeelte van de trekkingsrechten met betrekking tot het convenant 2000-2002 dat op 31 december 2002 niet werd vastgelegd in de Vlaamse begroting, aan het Gemeentefonds van 2003 wordt toegevoegd en wordt verdeeld onder alle gemeenten overeenkomstig de bepalingen van dat decreet.

De SIF-middelen die vóór eind 2002 op lokaal niveau werden vastgelegd, kunnen lokaal nog omgezet worden in reële betalingen tot uiterlijk 31 december 2003 en voor de investeringsuitgaven tot uiterlijk 31 december 2004.

Wat de steden betreft die zijn opgenomen in het Vlaamse Stedenfonds, wordt het gedeelte van het convenant 2000-2002 dat niet op Vlaams niveau werd vastgelegd vóór 31 december 2002, overgedragen naar het Stedenfonds en opgenomen in de beleidsovereenkomst van de desbetreffende stad betreffende het Stedenfonds.

De SIF-middelen voor de steden, die vóór eind 2002 op lokaal niveau werden vastgelegd, kunnen nog omgezet worden in reële betalingen tot uiterlijk 30 juni 2003 en voor de investeringen tot uiterlijk 31 december 2004.

Middelen uit het Sociaal Impulsfonds, opgenomen in het convenant 2000-2002, die op gemeentelijk niveau niet werden vastgelegd vóór eind 2002, vervallen. Die middelen worden niet toegevoegd aan het Gemeentefonds of het Stedenfonds en worden niet heringeschreven in de begroting voor 2003.

De OCMW-besturen beschikken over de mogelijkheid om, indien op het einde van het boekjaar aanbestede of bestelde goederen of diensten nog niet (volledig) werden geleverd, de hieraan verbonden engagementen tot uiting te brengen via de orderrekeningen van klasse 0 (niet op de balans opgenomen rechten en verplichtingen). De boeking kan er als volgt uitzien :

050...	Verplichting tot aankoop inzake vaste activa (SIF)
051...	Crediteur wegens verplichting tot aankoop van vaste activa gesubsidieerd met SIF-gelden
090...	Verplichtingen tot aankoop ingevolge gedane maar nog niet geleverde of uitgevoerde bestellingen (SIF)
091...	Crediteur wegens verplichtingen tot aankoop ten laste van het exploitatiebudget van een volgend jaar

Voor verplichtingen die betrekking hebben op het convenant 2000-2002, zijn die boekingen noodzakelijk om te vermijden dat de SIF-subsidie vervalst.

5. De schulduitgaven

De besturen schrijven in hun begrotingen en budgetten voor 2003 en in hun meerjarenplanning een realistische intrestlast in, gestaafd door een individuele berekening. Daarin houden ze rekening met de lopende leningcontracten, de nieuwe op te nemen leningen, de looptijd van de leningen, de herzieningsperiodiciteiten en de evolutie van de rentevoeten.

In de komende jaren kan een lichte stijging van de rentevoeten worden verwacht. Voor de opmaak van de begroting 2003 kunnen de besturen algemeen uitgaan van een langetermijnrente van 5,6 % (bron : Federaal Planbureau).

Mijn administratie voor Binnenlandse Aangelegenheden en de provinciale afdelingen van de Vlaamse Gemeenschap staan steeds ter beschikking voor verdere toelichtingen bij deze omzendbrief.

Ik verzoek u, mevrouw de gouverneur, heren gouverneurs, deze omzendbrief zo snel mogelijk te publiceren in het bestuursmemoriaal, zodat de gemeentebesturen en de OCMW's er kennis van kunnen nemen.

Volledigheidshalve zend ik aan alle besturen rechtstreeks een afschrift van deze omzendbrief. Deze omzendbrief kan ook worden geraadpleegd op het volgende internetadres : <http://www.binnenland.vlaanderen.be>.

Paul Van Grembergen,

Vlaams minister van Binnenlandse aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

Bijlage 1

CONTROLELIJST VOOR DE GEMEENTEN

Documenten die deel uitmaken van de begroting 2003 :

- O algemene gegevens betreffende de gemeente (tabel 1)
- O programma van de tijdens het dienstjaar uit te voeren investeringen (tabel 6)
- O Samenvatting van de leningen (tabel 7)
- O Tabel van de schuldevolutie (tabel 8)
- O Tabel van het investeringsfonds (tabel 9)
- O Meerjarig financieel beleidsplan (2003 tot en met 2006)
- O Verslag, bedoeld in artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet
 - O Syntheserapport bij het ontwerp van de begroting
 - O Jaarverslag
- O Advies van de begrotingscommissie (art. 12 ARGC)

O Ontwerp van milieujaarprogramma (art. 2.1.26 van het decreet van 5 april 1995 houdende bepalingen inzake het milieubeleid. (*Belgisch Staatsblad* van 3 juni 1995), samen met het advies van de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur (enkel voor gemeenten die met het Vlaamse Gewest een overeenkomst hebben gesloten over het gemeentelijk milieu-en natuurbeluid)

- O Lijst van gemeentelijke vzw's die subsidies ontvangen van meer dan 2479 euro
- O Gegevens betreffende de volgende ramingen :
 - Ramingen Opcentiemen Onroerende Voorheffing
 - Ramingen personenbelasting en verkeersbelasting
 - Ramingen inzake energiedividenden

O Voor de materies die onder het cultuurpact ressorteren : door de gemeenteraad vastgestelde lijst van niet bij name in de begroting vermelde beneficianten van gemeentelijke subsidies en waarvoor geen subsidiereglementen van de gemeenteraad voorhanden zijn

- O Bewijs van aanplakking

Bijlage 2

EVALUATIE BESTANDEN BEGROTINGSREKENING 2000

De bestanden met betrekking tot de jaarrekeningen 2000 werden door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden nagekeken en eventueel verbeterd. De meest voorkomende fouten zijn te vermijden door de hieronder vermelde richtlijnen te volgen. Wij vragen met aandrang zoveel mogelijk met die richtlijnen rekening te houden. De softwarehuizen zijn hiervan eveneens op de hoogte.

— Er mogen geen negatieve bedragen voorkomen in de rekening en de saldibalans en dus ook niet in de bestanden die opgestuurd worden. Een minteken is trouwens niet voorzien in het bestandsprotocol. Als een minteken toch in een veld wordt gebracht, genereert de verwerking van dat bestand ernstige storingen.

Negatieve bedragen wijzen op foute boekingen.

— Er mogen geen punten of streepjes in de economische en functionele codes, noch in de algemene rekeningnummers gebruikt worden (bijvoorbeeld niet : 951-01 of 951.01; wel : 95101).

— Alle gebruikte functionele en economische codes en nummers van algemene rekeningen moeten effectief bestaan, m.a.w. moeten opgenomen zijn in het koninklijk besluit betreffende de nieuwe gemeentelijke comptabiliteit. Door de gemeente zelf gecreëerde codes zijn niet toegestaan.

Als de gemeente zich om technische of organisatorische redenen niet kan beperken tot de "officiële lijst", verzoeken we een conversietabel bij te voegen waaruit blijkt met welke "officiële code" de "eigen code" (het best) overeenkomt.

— De begrotingsrekening die opgestuurd wordt in de vorm van een bestand, moet dezelfde inhoud hebben als de afgedrukte begrotingsrekening in de jaarrekening.

— Het bedrag in veld 9 moet het netto vastgesteld recht zijn als het ontvangsten betreft.

— De "aard" van het krediet m.b.t. het boni of mali (000/951-01, 000/952-51, 000/991-01 en 000/992-51) moet 52 zijn en niet 50; ook het veld 5 mag in dat geval niet hetzelfde zijn als veld 1 : van het jaartal in veld 1 moet 1 jaar worden afgetrokken.

— In afwijking van het koninklijk besluit mogen wel de volgende functionele codes gebruikt worden :

022 Sociaal Impulsfonds

330 Politie

340 Gevangenis

360 Burgerlijke bescherming

550 Energieproductie en -transport : niet-verdeelbare ontvangsten en uitgaven

Deze codes worden door de gemeenten algemeen gebruikt.

— De saldibalans die opgestuurd wordt in de vorm van een bestand, moet dezelfde inhoud hebben als de afgedrukte saldibalans in de jaarrekening.